

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění

Jaroslav Laštovička

**Osobnost Františka Ehrmanna
(1866 – 1918)**

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jonová, Th.D.

Obor: Katolická teologie

OLOMOUC 2017

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem přitom jen uvedené informační zdroje.

V Žarošicích 30. března 2017

Jaroslav Laštovička

Na tomto místě bych rád vyjádřil své poděkování všem, kteří mi pomáhali při sepisování této práce. Na prvním místě děkuji PhDr. Jitce Jonové, Th.D. za odborné vedení práce, velkou trpělivost a poskytnutí mnoha cenných rad při jejím psaní.

Dále děkuji duchovnímu správci znojemské farnosti a děkanu znojemskému Msgre. Jindřichu Bartošovi, u kterého jsem mohl rok sloužit jako jáhen za to, že mi nechával prostor k psaní této práce. Mé poděkování směřuje i PhDr. Marii Plevové, Ph.D. a Mgr. Petře Koláčkové z Diecézního archivu Biskupství brněnského v Rajhradě. Také bych chtěl poděkovat R. D. Jaroslavu Rašovskému za jazykovou korekturu a cenné připomínky k textu.

Dík konečně náleží i mým rodičům a všem ostatním, kdo mi jakkoliv pomohli, ať už při shromažďování materiálů, nebo jakýmkoliv jiným způsobem, a přispěli k tomu, že tato práce mohla vzniknout.

Obsah

Úvod	6
1 Mladí Františka Ehrmanna	8
Veverská Bítýška	8
Historie farnosti	9
Dětství Františka Ehrmanna.....	11
Teologická studia	13
2 Kněžské působení Františka Ehrmanna.....	15
Působení ve farnosti Loděnice	15
Ehrmannův pobyt ve Frintaneu ve Vídni.....	16
Biskupským Sekretářem v Brně	17
Sekretářem arcibiskupa Bauera a působení v Olomouci	19
Ehrmannův zájem o českou kolej v Římě	26
Ehrmann, jako kandidát na biskupský stolec.....	29
3 Ehrmannova literární činnost	32
Hudební oblast	33
Filosofická oblast.....	34
Právní oblast	38
Historická oblast	39
Literární kritiky.....	43
Překladatelská činnost.....	44
4 Úmrtí Františka Ehrmanna a jeho odkaz	45
Závěť Františka Ehrmanna	46
Mešní nadace Františka Ehrmanna	47
Závěr.....	48
Anotace.....	50
Seznam zkratk.....	51
Seznam pramenů a literatury	52
Prameny archivní.....	52

Seznam periodik	52
Internetové odkazy	53
Seznam literatury	54
Přehled životních dat Františka Ehrmanna.....	57
Seznam příloh	58

Úvod

Na začátku této práce bych chtěl nechat zaznít slova Písma svatého: „*V horlivosti neochabujte, duchem buďte horliví, služte Pánu, v naději se radujte, v soužení buďte trpěliví, v moudrosti vytrvalí.*¹ Tyto dva verše listu Římanům mohou charakterizovat osobnost Dr. Františka Ehrmanna, kterou bych se v této své práci chtěl zabývat. Všechnu svou činnost obětoval ke službě církvi a Pánu, v tom je dobrým příkladem pro kněze i v dnešní době, a proto bych chtěl ve své práci jeho činnost připomenout, aby se na to všechno dobré nezapomnělo. Cílem práce je zachytit osudy kněze, kanovníka Františka Ehrmanna v kontextu přelomu 19. a 20. století.

Vlastní text je rozdělen do čtyř kapitol. V úvodní kapitole je nastíněna historie obce a farnosti ve Veverské Bítýšce. Druhá kapitola pojednává o mládí Františka Ehrmanna, o jeho životě v obci i o teologických studiích v brněnském alumnátu, který byl takovým základem jeho výchovy. Tato kapitola se zmiňuje o počátcích jeho kněžského působení, které jsou spojené s kaplanským místem ve farnosti Loděnice a následně se studiem na Frintaneu ve Vídni. Dále nás kapitola seznámí s jeho činností v brněnské diecézi, kde působil jako sekretář biskupa Bauera. Taktéž nás obeznámí s jeho působením v Olomouci a olomoucké arcidiecézi, kam odešel s biskupem Bauerem. Tato kapitola se rovněž věnuje jeho bohaté spolkové činnosti a přátelství s Antonínem Cyrilem Stojanem, které je spojovalo po celý život. Též uvádí, jak spolupracoval se zmíněným Stojanem na unijních sjezdech na Velehradě.

Třetí kapitola se zaměřuje na jeho vztah ke kultuře i vědě a na jeho vlastenecké a sociální citění. Pojednává o jeho církevně politické činnosti. Také se věnuje jeho možné kandidatuře na olomouckého arcibiskupa. Dále se v této kapitole zmiňují různé oblasti působení Františka Ehrmanna v literární činnosti, kdy přispíval v oblasti hudby, filosofie, práva i historie do odborných časopisů. Věnoval se také literární kritice, kdy psal různé recenze knih. Za zmínku stojí i jeho překladatelská činnost.

Poslední kapitola se věnuje sepsání závěti, okolnostem jeho smrti, zařizování pohřbu a mešní nadaci, kterou založil, aby se za něj v metropolitním chrámu svatého Václava sloužili pravidelně mše svaté.

¹ Řím 12, 11n.

Při psaní práce jsem čerpal převážně z archivních materiálů uložených v Zemském archivu v Opavě, pobočka Olomouc, kde jsou deponovány fondy Arcibiskupství Olomouckého, fond Bohumila Zlámala, Karla Dostála-Lutinova, fond Františka Ehrmanna, Františka Snopka a fond Metropolitní kapituly Olomoucké.² Také jsem použil materiály uložené v Diecézním archivu Brněnského biskupství v Rajhradě, a to z fondu Františka Ehrmanna.³ Dále jsem využil dobový tisk, zvláště ten, v němž sám František Ehrmann publikoval, především časopisy Hlídka, Museum, Našinec, Cyrill a Časopis katolického duchovenstva.

Františkovi Ehrmannovi dosud nebyla věnována větší badatelská pozornost, ačkoli by si ji zasloužil.⁴ Zatím jedinou „ucelenou“ prací je seminární práce Vojtěcha Janšty „*ThDr. František Ehrmann*“,⁵ z které jsem často vycházel a použil ji jako takovou kostru celého díla, a ke které jsem samozřejmě doplnil ještě mnohé informace, které Janšta neuvedl, a na něž jsem přišel po zkoumání různých archivních zpráv. Tím jsem rozšířil stručnou Janštovu práci.

² Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc, dále jen ZAOpO.

³ Diecézní archiv biskupství brněnského, dále jen DABB.

⁴ O velikosti jeho osoby svědčí i fakt, že mu Antonín podlaha ve svém bohovědném slovníku věnoval samostatné heslo. Srov. Heslo Ehrmann, Frant, in. PODLAHA, Antonín, *Český slovník bohovědný III. díl, heslo Ehrmann, Praha 1926*, s. 729 (Sám Ehrmann patřil mezi Podlahovy spolupracovníky na tomto slovníku).

⁵ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 1. Jedná se o seminární strojopisnou práci Vojtěcha Janšty, kterou napsal během studia na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Praze se sídlem v Litoměřicích, pobočka Olomouc v historickém semináři roku 1973. Práce má rozsah 30 stran i s přílohami, a její vydání je ve složce Bohumila Zlámala. Odkazy a poznámky má autor přímo v textu a na konci práce má uvedeno několik zdrojů archivních, z kterých čerpal. Jako zdroj je uvedeno několik knih a dobových časopisů. Také se vyskytuje v elektronické podobě na internetových stránkách obce Veverská Bítýška. V této elektronické podobě má práce 18 normostran.

1 Mládí Františka Ehrmanna

Veverská Bítýška

Rodiště Františka Ehrmanna Veverská Bítýška⁶ se nachází v široké kotlině na břehu řeky Svratky, 12 kilometrů od Tišnova, tři kilometry od hradu Veveří, s nímž bylo toto městečko vždy spojeno.⁷ O původním hradu, který pravděpodobně založil počátkem 13. století moravský markrabě Vladislav Jindřich, nevíme téměř nic. Mezi založením hradu a vznikem stejnojmenné vsi je podle archeologických poznatků jen minimální časový rozdíl. Výstavba zděného hradu spadá až do závěru první poloviny 13. století, kdy byla vystavěna věž okrouhlého půdorysu s břitem na nejohroženější straně a také palácové jádro tvořené dvěma rovnoběžnými budovami. Dostavbu Veveří v jeden z nejreprezentativnějších hradů té doby dovršil během 3. čtvrtiny 14. století markrabě Jan Jindřich, bratr Karla IV. Jednalo se jistě o velkolepý hrad, neboť tam roku 1375 byli ubytovaní účastníci důležitého diplomatického jednání, z jehož účastníků známe markraběte Jana Soběslava, arcibiskupy mohučského, kolínského a pražského, biskupa olomouckého, vévody saského a lüneburského, břežského, opavského a lehnického.⁸

Obec Veverská Bítýška vznikla v době zakládání hradu. První písemná zmínka o ní pochází ale až z roku 1376 a další z roku 1446. Nejstarší listina týkající se přímo obce je výsada městečka udělená králem Ludvíkem v roce 1521 umožňující pořádání trhů jednou do týdne a jarmarků dvakrát do roka. Týmž listem byli obyvatelé obce osvobozeni od královských daní a zemědělských dávek. Od 13. století vykonával soudní moc v obci hejtman sídlící na hradě. Obec měla hrdelní právo až do roku 1727.⁹

Při marném obléhání hradu švédskými vojsky v roce 1645 byla obec zcela vypálena, shořel dřevěný kostel a zvony se rozlily. Grunty poté většinou zůstaly pusté.

⁶ PODLAHA, *Český slovník bohovědný III. díl, heslo Ehrmann*, s. 729.

⁷ OHAREK, Václav, *Vlastivěda moravská, II. mistopis, Tišnovský okres*, Akciové moravské knihtiskárny, Brno 1923, s. 161.

⁸ KUČA, Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – VIII. díl, heslo Veverská Bítýška: V-Ž*, Libri, Praha 2011, s. 254-255.

⁹ [Http://www.obecveverskabityska.cz/page.php?section=historie&show=historie](http://www.obecveverskabityska.cz/page.php?section=historie&show=historie). (staženo 4. května 2016).

Ve snaze opět zalidnit obec, která před třicetiletou válkou čítala 82 domů, vyhlásil veverský hejtman Komínek, že kdo si opětně postaví grunty, budou mu dědičně připsány.¹⁰ Díky tomu rozhodnutí byla obnova městečka úspěšná.¹¹

V obci působil v letech 1667 až 1719 jako farář významný náboženský spisovatel Valentin Bernard Jestřabský. První písemná zmínka o zdejší škole je z roku 1671, stála zde však patrně již dříve. Během těchto i dalších dob byla obec sužována vydržováním vojsk, placením proviantu i ubytováním. Následkem přechodů vojsk byla cholera, na kterou umíralo poměrně hodně obyvatel.¹²

K nemalému zvelebení městečka přispěl cukrovar, který tam byl postavený vrchností roku 1838, ale roku 1868 byl zrušen, protože vrchnost měla novější cukrovar v Rosicích. Od roku 1884 se stala Veverská Bítýška středem zdravotního obvodu, ke kterému patřili okolní obce.¹³ Zlomovým bodem pro vývoj Veverské Bítýšky byl rok 1910, kdy byla založena velká továrna na plavení kaolinu, těženého ve velkých lomech mezi Lažánky a Maršovem. Díky tomu hned v následujícím roce 1911 byla otevřena lokální železnice z Kuřimi, která byla v provozu do roku 1936. V roce 1910 se také započala stavba velké obecní a měšťanské školy. Při osvobozovacích bojích v roce 1945 městečko značně utrpělo, ale opět se obnovilo a začalo rozvíjet.¹⁴

Historie farnosti

Farnost ve Veverské Bítýšce je velmi starého původu. Farář Jakub z Veverří je roku 1240 mezi svědky na listině, v níž český král Václav potvrzuje statky tišnovského kláštera. Kaple Matky Boží u hradu byla původně farním kostelem, u kterého byl hřbitov pro celou farnost až do r. 1880, kdežto ve Veverské Bítýšce hřbitov nebyl.¹⁵

¹⁰ [Http://www.obecveverskabityska.cz/page.php?section=historie&show=historie](http://www.obecveverskabityska.cz/page.php?section=historie&show=historie). (staženo 4. května 2016).

¹¹ KUČA, Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – VIII. díl: V-Ž*, s. 257.

¹² EICHLER, Karel: *Paměti panství Veverského*, nákladem vlastním: Brno 1891, s. 308.

¹³ OHAREK, Václav, *Vlastivěda moravská, II. mistopis, Tišnovský okres*, s. 176-191.

¹⁴ KUČA, Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – VIII. díl: V-Ž*, s. 257.

¹⁵ EICHLER, *Paměti panství Veverského*, s. 402-5.

V době 1537–1541 se zdá, že ve farnosti vzrůstalo nekatolictví. V letech 1537 a 1538 farář Jan Malvasy měl spor s vrchností, protože jeho bítýšští poddaní neodváděli desátky a nechtěli faráře s kaplanem proti vůli patrona přijmout. Přece však i později se nazývají katolickými faráři Jan a roku 1560 Vavřinec. Okolo roku 1570 zde zavládl protestantismus. Tehdejší majitel panství Zikmund z Teuffenbachu byl rozhodným odpůrcem katolictví. A později, když se ke katolické víře vrátil, zůstal netečným. Roku 1608 zde působil Abraham, roku 1619 Gabriel. Za něho začali stavět starou farní budovu na místě, kde nyní stojí, a která byla dostavěna 1622. Teprve 1. června 1633 byl ustanoven rosický katolický farář Jan Sadlický zároveň i na Veverské Bítýšce a Říčanech.

Protestantští pastoři se ve Veverské Bítýšce ještě několik let drželi. Když byli protestanti silně zastoupeni, nemohli se katolíci scházet ve farním kostele, ale služby Boží konali v kapli u Veveří.¹⁶ Roku 1636 tu byl ještě kněz Petr. Roku 1638 za Rudolfa z Teuffenbachů, rozhodného katolíka, byli vypuzeni protestantští pastoři. Tehdy spravoval faru v Bítýšce Mikuláš Písalovský a konali tu misie Strachonius a Rochus z Tovaryšstva Ježíšova v Brně. Prvním katolickým farářem byl Jiří Havranský od roku 1638, po něm roku 1642 následoval Petr Božský a Valentin Pirchalius. Jan Bohumír Geller (1654–1660) se fary vzdal. On podal roku 1658 olomoucké biskupské konsistoři zprávu, že vrchnost dříve všechn farní desátek i pozemky vzala. Po něm byl dosazen Jan Mader, za jehož působení byla udělána nová křtitelnice, která dosud stojí v kostele.¹⁷

Farní kostel byl postaven v letech 1771-1808 na místě původního kostela. V lesích na kopci nad vesnicí Chudčice stála kaple sv. Kříže, která ale musela být zbořena roku 1784 kvůli nařízení Josefa II., kterým rušil kaple.¹⁸

¹⁶ OHAREK, Václav, *Vlastivěda moravská, II. místopis, Tišnovský okres*, s. 173.

¹⁷ EICHLER, *Paměti panství Veverského*, s. 117-120.

¹⁸ *Tamtéž*.

Dětství Františka Ehrmanna

František Ehrmann se narodil 6. května 1866 ve Veverské Bítýšce, v domě číslo popisné 119.¹⁹ Pocházel z chudé zemědělské rodiny. Jeho rodiči byli Jan Ehrmann, který se narodil roku 1831 a Františka rozená Janoková. František se narodil v době, kdy na všechny doléhaly nejisté politické poměry a Prusko-rakouská válka.²⁰

Dne 11. července došlo u Tišnova k srážce pruského 2. gardového dragounského pluku s přední rakouskou hlídkou. Došlo k tuhé šarvátce, která skončila ústupem rakouských vojáků. Pruská jízda toho dne obsadila Tišnov a také nedaleký Čebín.²¹ Obě tato místa leží blízko Veverské Bítýšce. Město Tišnov je vzdáleno 13 kilometrů a obec Čebín 6 kilometrů. Rakouské vojsko ustupovalo do Rosic u Brna a potom směrem na Hodonín. Když ustupovali do Rosic, je pravděpodobné že procházeli přes Veverskou Bítýšku nebo kolem ní, protože tudy vede cesta právě tímto směrem.

Na sklonku války vyčerpané obyvatelstvo i vojáky zasáhla epidemie cholery. Mnoho lidí zemřelo právě v důsledku cholery²² a její obětí se stal i Františkov otec Jan Ehrmann, který zemřel 11. září 1866 ve věku 35 let.²³ Františka Ehrmannová tak zůstala ve svých 32 letech sama a musela se starat o své děti - prvorozeného syna Jana,²⁴ který se narodil 1. června 1864²⁵ a Františka. Jako vdova však nezůstala dlouho sama a dne 12. února 1867 se podruhé vdala za o 9 let mladšího Jána Klimeše (v době svatby mu bylo 24 let),²⁶ s kterým měla dvě dcery Františku,

¹⁹ Matrika pokřtěných Veverská Bítýška, 1866, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/4577/?strana=121>. (citováno 4. února 2017).

²⁰ Prusko-rakouská válka vypukla 14. června a trvala do 23. srpna roku 1866 a byla vedená mezi Pruským královstvím, Italským královstvím a jejich spojenci na jedné straně a Rakouským císařstvím a jeho spojenci na druhé straně a vedla se o převahu v Německém spolku. Vítězství Pruska nad Rakouským císařstvím vedlo ke vzniku Rakouska-Uherska a pruské hegemonii v Severoněmeckém spolku, což byl krok vedoucí k sjednocení Německa a jeho maloněmecké řešení s vyloučením Rakouska. Důsledkem války získala Itálie Benátky odstoupené Rakouskem. Srov. BĚLINA, Pavel; FUČÍK, Josef. *Válka 1866*, Praha: Litomyšl: Havran; Paseka, 2005, s. 558-686.

²¹ JEDLIČKA, Otakar, *Boje v Čechách a na Moravě za války roku 1866 – díl III*, Pardubice, 1883, s. 22.

²² V roce 1866 zemřelo v obci podle záznamů 40 osob. BRYCHTA, Milan; LOUTOCKÝ, Evžen: *Cholerový hřbitov – místo historie naší obce*, Ozvěna – občasník mikroregionu Veveří, Okrašlovací spolek Veverská Bítýška, č. 2, roč. I., říjen 2000. citováno z: <http://www.obecveverskabityska.cz/prameny/html/d017/d017.html>, s. 1-2.

²³ Matrika zemřelých, Veverská Bítýška, rok 1866, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/4584/?strana=12>. (citováno dne 20. února 2017).

²⁴ Jan Ehrmann je uveden v matrice oddaných farnosti Veverská Bítýška jako svědek na svatbě nevlastní sestry Františky Klimešové.

²⁵ Matrika pokřtěných Veverská Bítýška, 1864, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/4577/?strana=106>. (citováno dne 20. února 2017).

²⁶ Matrika oddaných Veverská Bítýška, 1867, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/145/?strana=46>. (citováno dne 20. února 2017).

kteřá se narodila 22. února 1868²⁷ a Marii, narozenou 28. ledna 1870.²⁸ Rodina Jana Klimeše bydlela v domě číslo popisné 36, Ehrmann se narodil v čísle popisném 119. Jeho nevlastní sourozenci se narodili v čísle popisném 3.²⁹ Zřejmě si tedy po svatbě koupili domek, nebo ho získali jinak, to už se asi přesně nedovíme, nicméně je to zajímavá skutečnost. Po osmnácti letech však opět ovdověla, když 15. ledna 1886 Ján Klimeš zemřel. Farář Karel Eichler uvedl do matriky zemřelých, že to bylo z důvodu alkoholismu.³⁰ Františka Klimešová, dříve Ehrmannová po opětovném ovdovění se již nevdala a na výchovu dětí zůstala sama.

Roku 1872 začal František chodit do obecné školy, kde si ho všiml místní nadučitel Jan Dvořák³¹ a velmi se mu věnoval, protože poznal, že se jedná o velmi bystrého chlapce. Brzy u Františka objevil také velké hudební nadání a pomohl mu ho rozvinout tím, že jej naučil hrát na varhany. O Ehrmannově talentu svědčí, že již v osmi letech hrál poprvé sám na varhany v kostele.³²

Františkova maminka neměla prostředky, aby jej mohla vydržovat na studiích. Byla sice podruhé vdaná, ale jistě neměla mnoho prostředků, vždyť měla s druhým manželem dvě dcery. Také nesmíme zapomenout na příčinu úmrtí manžela Jána, který zemřel na následky alkoholismu, a tudíž se tomuto již věnoval delší čas, a to bezpochyby znamenalo úbytek prostředků pro rodinu. Přesto se mohl František vzdělávat, a to díky zmíněnému nadučiteli Dvořákovi, který nechal nadaného Ehrmanna vystudovat na vlastní náklady. Po skončení docházky do obecné školy se stal studentem českého gymnázia v Brně. Ehrmann během studií vynikal na gymnáziu nejen svými dobrými výsledky, ale také se stal brzy uznávaným vedoucím studentů.³³

²⁷ Matrika pokřtěných Veverská Bítýška, 1868, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/4577/?strana=134>. (citováno dne 21. února 2017).

²⁸ Matrika pokřtěných Veverská Bítýška, 1870, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/4578/?strana=10>. (citováno dne 21. února 2017).

²⁹ Matrika oddaných, rok 1892, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/145/?strana=108>. (citováno dne 21. února 2017).

³⁰ Matrika zemřelých Veverská Bítýška, 1886, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/4584/?strana=50>. (citováno dne 21. února 2017).

³¹ Byl ustanoven na školu roku 1868 a stal se hned nadučitelem. OHAREK, Václav, *Vlastivěda moravská, II. mistopis, Tišnovský okres*, s. 191.

³² BRYCHTA, Milan; LOUTOCKÝ, Evžen: *Cholerový hřbitov – místo historie naší obce*, s. 1-2.

³³ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, ThDr. *František Ehrmann*, s. 2.

Studium na českém gymnáziu v Brně ukončil 25. června 1886 maturitou s vyznamenáním a doporučením k dalšímu studiu.³⁴ Po maturitě nastoupil do studia v brněnském alumnátu.³⁵ Na svého dobrodince Dvořáka nezapomněl, často jej navštěvoval a dokonce se stal později také jeho spolupracovníkem v pastoraci. Už za jeho kaplanských let mu vydatně pomáhal v expedici tisku. Když učitel Jan Dvořák 18. července 1898 zemřel, František Ehrmann vedl celý pohřební obřad, tenkrát už jako sekretář brněnského biskupa³⁶ Františka Saleského Bauera.³⁷

Teologická studia

Velký vliv na jeho duchovní, lidskou i vědeckou formaci mělo nepochybně teologické učiliště v Brně.³⁸ Kvalita Ehrmannovy osobnosti vyrůstala i díky kvalitě brněnského semináře.³⁹ V době, kdy Ehrmann studoval, byl ještě alumnát velmi ovlivněn odkazem Františka Sušila.⁴⁰ Kolem Františka Sušila se vytvořila skupina kněží, jeho někdejších brněnských alumnů, jejichž mottem bylo heslo „Církev a vlast“. Byl to takový neformální spolek kněží, ale i laiků, kteří byli především literárně činní.

³⁴ ZAOpO, FE, 25. června 1886.

³⁵ *Tamtéž.*

³⁶ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 3

³⁷ Prof. František Saleský kardinál Bauer (26. 1. 1841 – 25. 11. 1915) byl VIII. brněnským sídelním biskupem v letech 1882–1904 a poté byl jmenován v roce 1904, pak byl VIII. Olomouckým sídelním arcibiskupem v Olomouci v letech 1904–1915. Srov. BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (se supplementem sídelních biskupů)*, heslo *František Saleský Bauer*, 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 17–19.

³⁸ Biskupský kněžský alumnát v Brně byl ústav katolické církve pro výchovu budoucích kněží. V Brně tento diecézní ústav fungoval v letech 1807–1950. Srov. CHAROUZ, Jindřich Zdeněk, *Brněnský alumnát: výchova a vzdělávání duchovenstva v Brně v letech 1807–1950: vydáno ke 200. výročí založení Biskupského alumnátu v Brně*, Brno: Biskupství brněnské, 2007.

³⁹ Během svých praxí v Charitním domově na Moravci jsem se setkal s několika kněžími, kteří prošli brněnským alumnátem, a velmi dobře vzpomínají na jeho úroveň, jak po stránce intelektuální, tak i po stránce duchovní a lidské formace. Bylo to sice dlouho po tom, co tam Ehrmann byl, ale troufám si tvrdit, že úroveň byla stále tak vysoká.

⁴⁰ František Sušil se narodil 14. června 1804 v Rousínově. Byl profesorem biblických věd Nového zákona. Sbíral také různé písně z Moravy. Šířil nadšení pro vlast a církev. JANALÍK, Jiří, *Christologie Františka Sušila v jeho poznámkách k Lukášovu evangeliu*, Olomouc: 2015, diplomová práce, Universita Palackého v Olomouci, Cyrilometodějská teologická fakulta, Katedra systematické Teologie, s. 9 a 15. František Sušil studoval na piaristickém gymnáziu v Kroměříži, kde získal vztah k lidové písni. Ve studiích pokračoval v brněnském alumnátu a roku 1827 byl vysvěcen na kněze. Všechno své úsilí věnoval církvi a vlasti. Vykonával rozsáhlou činnost spisovatelskou a buditelskou. Stal se roku 1837 profesorem v brněnském alumnátě a to mu získalo velký vliv na výchovu budoucích kněží. FROČLOVÁ, Věra (ed.), *František Sušil (1804-1868) – Odkaz a inspirace*, Sborník příspěvků z konference pořádané Městem Rousínov ve spolupráci s Etnologickým ústavem Akademie věd České republiky, Grafické podniky Kusák s.r.o., Rousínov 2004, s. 30.

Šířili Sušilovy myšlenky.⁴¹ Díky tomu, že Ehrmann studoval v alumnátě, mohl se setkat se Sušilovým příkladem, a byl jím hluboce ovlivněn po celý svůj život a tuto ideu stále podporoval, jak můžeme vidět z jeho různých děl, kterým se věnuji v další části této práce. Můžeme připomenout za všechny jeho odborné pojednání o církevním zpěvu v časopise „Cyrill.“⁴² Tam vyzdvihuje zpěv, který proniká až do srdce posluchačů, které má být naplněno láskou k Bohu, aby se v něm odrážela láska k vlasti.⁴³

⁴¹ ZOBÁČKOVÁ, Andrea, *Sušilova družina a její korespondence v archivním fondu benediktini Rajhrad*, in FROLOVÁ, Věra (ed.), *František Sušil (1804-1868) – Odkaz a inspirace*, Sborník příspěvků z konference pořádané Městem Rousínov ve spolupráci s Etnologickým ústavem Akademie věd České republiky, Grafické podniky Kusák s.r.o., Rousínov 2004, s. 40.

⁴² ZAOPO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 4.

⁴³ *Cyrill* 1898 XXV; *O deklamaci chorálu, ostatního zpěvu latinského i českého*, č. 3 a 4 s. 18.

2 Kněžské působení Františka Ehrmanna

Jáhen František Ehrmann přijal kněžské svěcení z rukou biskupa Františka Saleského Bauera 27. června 1890 v katedrále sv. Petra a Pavla v Brně a nastoupil do duchovní správy.

Působení ve farnosti Loděnice

Jako novokněz byl ustanoven od července za kooperátora do farnosti Loděnice, kde působil dva roky (1890-1892).⁴⁴ Ve farnosti se hned věnoval naplno své službě. Brzy zde také uplatnil svůj hudební talent a ukázal svou lásku k hudebnímu umění. V krátkém čase zvelebil lidový zpěv při bohoslužbách a sehnal peníze na nové varhany. Nasbíral na ně se svým nadšením již za týden a stály 3200 korun.⁴⁵

Z doby jeho kooperátorské činnosti pochází jeho ilustrované „*Životy svatých*“,⁴⁶ které byly vydány nákladem 80.000 kusů. Přeložil je z němčiny a později na přání mnoha čtenářů doplnil o české patrony. Byla to kniha dostupná opravdu všem lidem. Díky Ehrmannovým schopnostem se prodávala tato vázaná kniha o 744 stranách za pouhé 2 koruny. Tak František Ehrmann brzy uskutečnil svůj sen: „*Musím lidu dáti knihu – pěknou a lacinou.*“⁴⁷

Se svými sourozenci udržoval kontakt, o čemž svědčí, že když se v lednu 1892 měla vdávat nevlastní Františkova sestra Františka Klimešová (dcera z maminčina druhého manželství),⁴⁸ přála si, aby ji oddával bratr František Ehrmann, který proto požádal biskupský ordinariát v Brně o dovolu se vzdálit z farnosti: „*V nejhlubší úctě podepsaný byl od své sestry požádán, aby ji v neděli dne 10. ledna r. 1892 ve farním chrámu Páně Veversko – Bítýšském podle římskokatolického obřadu ve stav manželský sezdal a mši sv. za novomanžely obětoval; z té příčiny osměluje se co nejuctivěji prositi o milostivou dovolenou, aby směl na ten den ze své štace*

⁴⁴ ZAOpO, KDL in, sig. 16, inv. č. 16, Testimonium.

⁴⁵ ZAOpO, FE, *Testimonium*, - napsal 6. srpna 1905 arcibiskup Bauer. Testimonium tvořilo přílohu žádosti o olomoucký kanonikát.

⁴⁶ K této knize se vrátím ještě níže.

⁴⁷ *Našinec* 1918, č. 41, s. 3, Prof. Dr. Jan N. Jindra: *Vzpomínka na preláta Ehrmanna*. Pro představu: průměrný měsíční plat v této době byl mezi 50 až 60 korunami a např. 1 kilogram mouky stál 2, 14 koruny, kabát 22 až 50 korun. SEJBAL, Jiří, *Základy peněžního vývoje*, 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 1997, s. 314.

⁴⁸ Matrika oddaných, rok 1892, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/145/?strana=108>, (citováno 22. února 2017).

vzdáliti.“⁴⁹ Tuto žádost předložil 3. ledna olbramovický děkan biskupské konsistoři, která na ni 7. ledna kladně odpověděla, a tak mohl František 10. ledna oddat v kostele ve Veverské Bítýšce svou sestru s Janem Svobodou, který se živil jako pekař. Od místního faráře také dostal, jak je zapsáno v matrice, potřebnou delegaci nutnou pro platnost uzavíraného manželství.⁵⁰

Svým sourozenců se snažil pomáhat i hmotně. „*Vzpomínky na jeho pohnuté mládí jej vedly také k velké péči o čtyři děti, které zůstaly po jeho bratru [Janovi].*“ Nejstarší Janova dcera Marie zdělila hospodářství. František finančně podpořil studia Janových dětí, sirotků: Klement se stal zemědělským inženýrem, jeho mladší bratr lékařem a sestra Božena vystudovala učitelský ústav.⁵¹

Na svého rodáka ve Veverské Bítýšce nezapomněli, a v roce 1912 jej požádali, aby požehnal na náměstí novou školu a on při té příležitosti věnoval i obnos tisíc korun na nadaci pro nejlepšího žáka.⁵²

Ehrmannův pobyt ve Frintaneu ve Vídni

Pro vlohy ke studiu byl brzy František Ehrmann poslán z Loděnice do Vídně, kde ve vyšším bohovědném učilišti pro kněžstvo – které se nazývalo Frintaneum,⁵³ prohluboval své theologické znalosti. Zapsán byl 4. října 1892, v následujícím roce složil rigorosní zkoušku z biblických studií 27. června 1893 s prospěchem cum laude (2 - valde bene, 3 - bene).

⁴⁹ ZAOpO, FE. Tato žádost je ze dne 29. prosince 1891 a byla kladně konsistoří vyřízena 7. ledna 1892.

⁵⁰ Matrika oddaných, rok 1892, <http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/145/?strana=108>.

⁵¹ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 5.

⁵² *Tamtéž*.

⁵³ Frintaneum nebo také Augustineum, plným názvem K. u. K. höheres Weltpriesterbildungsinstitut zum hl. Augustin byl ústav k vyššímu vzdělávání diecézních (tedy ne řádových) kněží (de: Weltpriester), který fungoval v letech 1816–1918 ve Vídni ve zrušeném klášteře sv. Augustina v Hofburgu. Byl určen pro absolventy teologie, kteří zde usilovali o získání doktorátu teologie. Ústav měl připravovat „professory, ředitele seminářů atd.“. Podle Ottova slovníku naučného šlo o jediný ústav svého druhu v Rakousku-Uhersku, ačkoli podle článku Vídeň – školství v témže slovníku existoval pro studenty z uherských diecézí už roku 1626 (taktéž ve Vídni) založený ústav Pazmaneum. Jeho studenti, příp. absolventi se označovali jako frintanisté. Na podnět kněze a pozdějšího sanktpöltenského biskupa českého původu Jakuba Frinta (1766–1834, narozen v České Kamenici; Souborný katalog ČR jej uvádí jako Jacoba Frinta) byl založen roku 1815 nebo 1816 císařem Františkem I. Jeho ředitelem byl mj. kněz českého původu a přispěvatel Ottova slovníku naučného Ladislav Dvořák (nar. r. 1870 v Bílé Hůrce u Týna n. Vlt.). Do Frintanea byl přijímán zpravidla pouze jeden uchazeč z dané diecéze. První knihu o něm napsal sám Jakub Frint. https://books.google.cz/books?id=pjecuT13q4C&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ViewAPI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false, (staženo 2. února 2016). Tumpach, Dr.: C. a k. Frintaneum ve Vídni, ČKD, 1910/9, s. 585, cit dle: <http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=3537>(citováno 2. února 2016).

Další rigorosní zkoušku tentokrát z morální a pastorální teologie obhájil 10. února 1894 s prací na téma: „*Comparatio ethices christianae cum illa Stiocorum*“, za kterou byl vyznamenán, a byla fakultou přijata jako inaugurační disertace. 17. července 1894 složil s úspěchem rigorosum z dogmatiky a 18. června 1895 z církevních dějin a církevního práva. Na doktora teologie byl promován 22. června 1895 a o dva dny později 24. června toho měsíce opustil institut.⁵⁴

Ve studiu vynikal hlavně v církevním právu u Františka Laurina, jenž byl profesorem církevního práva na Vídeňské universitě,⁵⁵ a který chtěl, aby byl jeho nástupcem na universitě ve Vídni. Po promoci odešel na přání Františka Laurina do Würzburgu, kde studoval u profesorů Kihna a Ehrharda. Tato vědecká studijní cesta mu byla umožněna udělením stipendia pro rok 1895 – 1896. V historickém semináři profesora Ehrharda vypracoval na podkladě fotografie výklad bully „*Unam sanctam*“ z 18. listopadu 1302.⁵⁶

Biskupským Sekretářem v Brně

Po ukončení studia ve Vídni se František Ehrmann vrátil do brněnské diecéze. Biskup František Bauer jej jmenoval svým druhým sekretářem. Roku 1896 se stal prefektem chlapeckého semináře. Tehdy žádal 30. září 1896 jako prefekt o udělení zpovědní jurisdikce pro chlapecký seminář a ta mu byla hned 1. srpna téhož roku udělena.⁵⁷ Prefektem chlapeckého semináře byl až do 28. července 1898, kdy ho biskup prefektury zbavil a ustanovil jej biskupským ceremoniářem a také sekretářem biskupské konzistoře. Tento úřad měl převzít 1. srpna toho roku.⁵⁸ František Ehrmann byl jako prefekt také katechetou na německé vyšší reálce a suplentem dogmatiky na bohovědném učilišti brněnské diecéze pro školní rok 1897 – 1898.⁵⁹

V této době Ehrmann také psal články pro časopis „Hlídka“. Stále se věnuje hudbě a přispívá do časopisu pro katolickou posvátnou hudbu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, který se jmenoval „Cyrill“.

⁵⁴ GOLDENITS, Walter, *Das höhere Priester-Bildungsinstitut für Weltpriester zum hl. Augustin in Wien*, Wien, 1969, s. 181. Děkuji za laskavé věnování tohoto archivního materiálu Dr. Jitce Jonové.

⁵⁵ LAURIN, *O bezženství a manželství duchovních*, ČKD, 1879/2, s. 137-139, cit dle: <http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=8358>, citováno 19. února 2017.

⁵⁶ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 7.

⁵⁷ DABB, FE.

⁵⁸ *List biskupského ordinariátu*, in ZAOpO, FE.

⁵⁹ *Testimonium*, in ZAOpO, sig. 16, inv. č. 16.

Svými postřehy obohatil i nejednoho odborníka.⁶⁰ V rámci své vědecké činnosti studoval i archivní materiály v méně přístupných fondech, a tak se nám dochovalo poděkování pražskému arcibiskupu Františku kardinálu Schönbornovi ze dne 1. dubna 1898 za to, že se přimluvil u kněžny Dietrichsteinové, aby mu vydala povolení studovat v mikulovském archivu. Na tomto poděkování je podepsaný jako prefekt v semináři.⁶¹

Často také tehdy publikoval své literární kritiky v časopise „Hlídká“, doporučoval tam nové knihy a také tam uveřejňoval svoji tvorbu. Věnoval se hlavně otázkám filosofickým a právním problémům, které byli pro něho zajímavé, jelikož působil v brněnské diecézi jako revizor církevního majetku.⁶²

František Ehrmann společně s Josefem Pospíšilem⁶³ šířili katolické uvědomění a budovali lidové katolické hnutí, organizovali dělnické a rolnické spolky a propagovali katolickou literaturu. Spolu také navštívili v roce 1900 Řím při jubilejní pouti, jak vyplývá ze žádosti o propuštění z 3. března téhož roku.⁶⁴ Tehdy právě byl v celé církvi svatý rok, který se koná pravidelně po pětadvaceti letech, a zvláštním způsobem probíhá právě v Římě, kde jsou otevřeny v bazilikách svaté brány.⁶⁵ Tam jistě vykonali pout' do čtyř papežských bazilik, kde jsou brány svatého roku, aby získali plnomocné odpustky s tím spojené. Ukazuje se zde Ehrmannovo opravdové nadšení pro Boží věci a pro církev, které mu po celý život nechybělo.

⁶⁰ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 5.

⁶¹ NAP, APA, BK 38. Děkuji za laskavé věnování tohoto archivního materiálu Dr. Jitce Jonové.

⁶² ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 6.

⁶³ Mons. Dr. Josef Pospíšil se narodil 7. května 1845 ve Velkém Meziříčí a zemřel 18. prosince 1926. Po studiu na německém gymnáziu v Brně vstoupil tamtéž do kněžského semináře. Po kněžském svěcení a krátkém kaplanování byl poslán ke studiu do Vídně na vyšší ústav u sv. Augustina (Frintaneum), kde se stal doktorem teologie. Poté přednášel v brněnském bohosloveckém ústavu dogmatickou a fundamentální teologii a také filosofii. Roku 1886 byl jmenován ředitelem výše zmíněného bohosloveckého ústavu. V této době tam byl František Ehrmann jako bohoslovec. Vrcholným jeho dílem je: „*Filosofie podle zásad sv. Tomáše Akvinského*.“ V této práci se pokusil o české filosofické názvosloví. Je autorem dogmatických manuálů: „*O Bohu jednom podle přirozenosti, 1923; O Bohu trojjediném podle osobnosti, 1924; O Bohu stvořiteli, 1923; O Bohu vtěleném, 1922; Co jest Církev, 1926*. Srov. PODLAHA, Dr. Antonín.: Úmrtí Msgr. Dr. Josef Pospíšil, ČKD, 1927/1, s. 56-58, cit dle: <http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=16737> (staženo 20. 4. 2016).

⁶⁴ ZAOpO, FE.

⁶⁵ POLC, *Svaté roky (1300-1983)*, s. 16.

Biskupským ordinariátem byl 27. ledna 1902 pověřen, aby dělal vizitátora šestnácti děkanátům. Byli to děkanáty: brněnský, kounický, modřický, rosický, letovický, lomnický, novoměstský, náměšťský, želetavský, mezeříčský, telčský, třebíčský, podivínský, kloboučský, volframský a znojemský.⁶⁶ Což dosvědčuje velkou důvěru, jíž se František Ehrmann těšil u biskupa. V roce 1903 inicioval pořízení nového oltáře pro farní kostel sv. Jakuba ve své rodné obci Veverské Bítýšce. Za jeho přispění společně s dalšími dobrodinci byl oltář téhož roku instalován a posvěcen.⁶⁷

Velmi jej ovšem zaměstnávala jeho funkce sekretáře biskupa Františka Bauera, kterou vykonával až do jeho smrti. Díky této funkci s ním byl denně ve styku, a tedy s ním cestoval po diecézi i mimo ni podle potřeby. Tak si biskupa Bauera velmi oblíbil a přilnul k němu. Zřejmě také proto odmítl stát se ředitelem Frintanea, když mu to bylo dvakrát nabízeno.⁶⁸

Sekretářem arcibiskupa Bauera a působení v Olomouci

Když byl v roce 1904 biskup František Bauer jmenován arcibiskupem v Olomouci, šel jeho věrný sekretář František Ehrmann na nové působiště s ním a stále mu byl na blízku. Ehrmann se rychle přizpůsobil novým poměrům a začal rozvíjet rozsáhlou činnost též v arcidiecézi v Olomouci.

V roce 1905 zemřeli kanovníci olomoucké metropolitní kapituly Ignác Haase a Jan Wache,⁶⁹ čímž se uvolnila místa v kapitule a byl vypsán konkurz na jejich obsazení. Bylo logické, že arcibiskupský sekretář Ehrmann se také přihlásil. Vzhledem k tomu, že byl nešlechtic, mohl se stát kanovníkem pouze, pokud jej jmenoval císař. Pro olomoucké kanovníky platila šlechtická výlučnost (*privilegium nobilitatis natalium*), které bylo výslovně ustanovené od roku 1827. Postupně se projevoval nedostatek duchovních šlechtického původu, a tak se rakouští biskupové roku 1849 na svém shromáždění dohodli, že k dosažení olomouckého kanonikátu nemá být nutnou podmínkou šlechtictví. Toto bylo také předmětem k jednání

⁶⁶ ZAOpO, FE. Jmenovací dekret z 20. ledna 1902.

⁶⁷ HRUDIČKA, Alois, *Topografie diecese brněnské*, Papežská knihtiskárna benediktinů Rajhradských, Brno 1908, s. 115-116.

⁶⁸ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 8.

⁶⁹ ZEMEK, *Posloupnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu II. 1658-1944*.

v rámci konkordátu Svatého stolce a Rakouska. Praktická realizace tohoto rozhodnutí nenastala hned, ale byla k ní třeba ještě delší cesta. Dalším krokem na této cestě bylo rozhodnutí římské Kongregace pro mimořádné církevní záležitosti ze dne 16. listopadu 1876, že kanovnická místa při olomoucké kapitule nejsou založena výhradně pro šlechtice. Diskuze však probíhaly dále, než v dekretu římské kongregace ze 17. června 1880 bylo uvedeno, že kanovníky mohou být i kněží nešlechtického původu. Došlo ke shodě na pravidlu, že uprázdní-li se kanovnické místo v sudém měsíci, obsadí jej kapitula šlechticem. Pokud se místo uprázdní v lichém měsíci, může na něj jmenovat císař buď šlechtice, nebo nešlechtice.⁷⁰ František Ehrmann byl jmenován císařem Františkem Josefem I. dekretem z 10. října 1905 nesídelním kanovníkem, což nasvědčuje, že byl jmenován po kanovníku, který zemřel v lichém měsíci. Za sídelního byl přijat 23. května 1906.⁷¹ Ehrmann byl považován a skutečně i byl pravou rukou biskupa Bauera, jak dosvědčuje následující jmenování kanovníkem „a latere“ roku⁷² 1906. Během svého působení dosáhl ještě další řady církevních funkcí a hodností.⁷³

Byl asesorem arcibiskupské konsistoře a 5. listopadu 1906 byl jmenován synodálním examinátorem,⁷⁴ tedy zkoušejícím u farářských zkoušek, a také komisařem chlapeckého semináře v Kroměříži, domácím papežským prelátem, arcibiskupským radou, radou biskupské konsistoře v Brně a apoštolským protonotářem.⁷⁵ Pro své vynikající vlastnosti a znalosti právní byl také členem církevního soudu a přisedícím při rigorosech z církevního práva. Stal se superiorem Voršilek v Olomouci a jejich klášter mu velmi přirostl k srdci.⁷⁶ Spirituála tohoto kláštera, Františka Nováka, si zvolil za zpovědníka a také za vykonavatele své poslední vůle.⁷⁷

⁷⁰ JONOVÁ, Jitka, *Theodor Kohn (1845-1915): Kníže-arcibiskup olomoucký, titulární arcibiskup pelusijský*, Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015, s. 16-17.

⁷¹ ZEMEK, Metoděj, *Posloupnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu II. 1658-1944*, Olomouc, nedatovaný strojopis.

⁷² Kanovník a latere zastupoval biskupa při různých biskupských funkcích a bylo to, jako by tam sám byl a rozhodnutí vykonal.

⁷³ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 8.

⁷⁴ ZAOpO, FE. 20. října 1906.

⁷⁵ ZAOpO, AO, kart. 832, sig.DM1/prel/2, a také srov. ZAOpO, MCO, ZAOpO, MCO, kart. 1146, sig. 19/8.

⁷⁶ *Tamtéž*.

⁷⁷ ZAOpO, MCO, kart. 1146, sig. 19/8, 6. února 1918.

Dne 8. ledna 1915 přijal opatskou benedikci a 10. ledna 1915 byl jmenován prelátem kustodem a sakristou major při metropolitním chrámu sv. Václava⁷⁸ a ještě téhož dne složil předepsanou přísahu.⁷⁹

*Spolková činnost*⁸⁰

Pole působnosti Františka Ehrmanna bylo veliké. Kromě povinností církevních se věnoval ještě různým spolkům. Členem těchto spolků nebyl jen čestně, ale plně se jim věnoval. S odvahou můžeme říci, že na něm vlastně ležela odpovědnost za spolkový život v Olomouci, ba dokonce v celé arcidiecézi.

Krátce po svém příchodu do Olomouce se stal předsedou „*právní ligy katolického duchovenstva v arcidiecézi olomoucké*“ „Paxu“.⁸¹ A nebyla to jen čestná funkce. Liga řešila mnoho problémů kněžského života. Také na něj se obraceli s žádostí o pomoc, když bylo třeba zastání pro nějakého kněze u soudu.⁸² V době, ve které Ehrmann žil, se rozmáhal liberalismus a s ním proti kněžské a proti církevní náladě spojené s tendencí odtrhnout se od monarchie i od Říma. Ehrmann jako předseda ligy musel jednat. Prošetřoval a sjednával nápravu, pokud to bylo v jeho silách. Ovšem ani situace mezi kněžími samotnými nebyla jednoduchá. Byla to doba zrání, doba hledání. Vždy horký problém vztahu mladé a starší generace kněží byl v této době zvláště aktuální. Ehrmannovi se podařilo tyto problémy řešit, a tak mohlo v arcidiecézi panovat trochu klidnější období.⁸³

Pro lepší pochopení, bych zde chtěl zmínit stanovы právní ligy katolického duchovenstva v olomoucké arcidiecézi, které byly schváleny v Olomouci 11. února 1903. Byl to spolek nepolitický se sídlem v Olomouci. Jeho účel bylo odrážet útoky na duchovní osoby a ústavy. K jeho činnosti patřila podpora a rozšiřování dobrých knih, brožur a novin a také pořádání přednášek. Důkladně měli také pročitat spisy, které útočily na katolickou církev. Bez prodlení upozorňovat členy spolku,

⁷⁸ ZEMEK, *Poslušnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu II. 1658-1944.*

⁷⁹ ZAOpO, MCO, kart. 1146, sig. 19/8, 8. ledna 1915.

⁸⁰ Katolické spolky se měly stát nástrojem mravní a náboženské obnovy v občanské společnosti. Jejich členové měli být příkladem pro ostatní, a také se měli posílit ve víře, aby obstála ve světě. JONOVÁ, Jitka, *Úcta k eucharistii mimo mši, Eucharistické kongresy*, Historická společnost Starý Velehrad: Uherské Hradiště, 2015, s. 94.

⁸¹ Právní liga katolického duchovenstva v arcidiecézi olomoucké. *Stanovy ligy* in KDL.

⁸² ZAOpO, FE.

⁸³ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 9.

kteří byli napadeni a pomáhat jim bránit se tomuto napadení. Členy spolku se mohli stát všichni duchovní olomoucké arcidiecéze, kteří se přihlásili u správy spolku a zaplatili roční členský příspěvek. Každý člen byl oprávněn požádat v případě urážky jeho osoby o prošetření a v právních záležitostech o zastupování. Jako povinnost měl platit členský příspěvek a také oznamovat, pokud se doví o nějakém útoku na katolickou církev. Správa spolku měla za úkol pročitat knihy, brožury a časopisy, které byli nepřátelské církvi a duchovním osobám. Měla také upozorňovat členy a posuzovat, pokud někdo chtěl podat žalobu. Ve svých stanovách měla také smírčí soud, který rozhodoval ve sporech uvnitř spolku.⁸⁴

Činnost spolku vycházela i z předchozích událostí, za arcibiskupa Theodora Kohna, proti němuž se vedly od roku 1897 útoky v tisku, na které odpovídaly obranné reakce.⁸⁵ Pozoruhodně velké množství článků proti arcibiskupovi psal v roce 1902 autor, jenž byl podepsán jako „Rectus“.⁸⁶ Ten kritizoval Kohna pod rouškou anonymity, kterou se však arcibiskupovi po určitém úsilí podařilo prolomit. Záhadným Rectem byl kněz Josef Hofer.⁸⁷

Nyní ale zpět k Františkovi Ehrmannovi. Jako hudebník se stal předsedou nové „Cyrilské jednoty arcidiecéze olomoucké“ a byl také jejím zástupcem v „Obecné jednotě cyrilské“ v Praze. Též brzy Ehrmann pochopil význam tisku. Patřil k zakladatelům časopisu „Den“ a k velkým podporovatelům deníku „Našinec“ a „Hlas“. Také byl ordinariátním zástupcem v „Tiskovém spolku“. Tato činnost mu vyčerpávala část drahocenného času, jak je vidět z jednoho dopisu Stojana Ehrmannovi, kde například jím byl pozván na dvoudenní poradu tiskového spolku.⁸⁸

Kromě tisku též podporoval činnost mnoha katolických spolků a sdružení. Spolupracoval na založení „Orla“, byl při zakládání rolnického spolku, všeodborového sdružení i katolické strany národní. Pomáhal budovat katolické domy, napomáhal novému rozvoji Matice Cyrilometodějské, organizoval české pouti do Říma a katolické sjezdy.⁸⁹ Pravděpodobně pomáhal s přípravou brněnského

⁸⁴ Stanovy právní ligy katolického duchovenstva v arcidiecesi olomoucké, in ZAOPO, KDL sig. 16, inv. č. 16.

⁸⁵ JONOVÁ, Theodor Kohn (1845-1915): *Kníže-arcibiskup olomoucký, titulární arcibiskup pelusijský*, s. 201 a 203.

⁸⁶ *Tamtéž*.

⁸⁷ *Tamtéž*, s. 210.

⁸⁸ ZAOPO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 10.

⁸⁹ *Tamtéž*.

sjezdu v roce 1903, který pořádal tehdejší brněnský biskup František Saleský Bauer,⁹⁰ protože byl jeho sekretářem, tedy takovou jeho pravou rukou a byl organizačně schopný. V brněnské diecézi se uskutečnil katolický sjezd již v roce 1894,⁹¹ ale v té době byl Ehrmann na studiích ve Vídni, a tak je málo pravděpodobné, že se na jeho přípravě podílel. Další sjezdy František Saleský Bauer pořádal jako olomoucký arcibiskup. Konaly se od 19. srpna do 2. září 1908 a dále 28. – 31. srpna 1909 a také 12. – 15. srpna 1911.⁹² Je opět pravděpodobné, že se podílel na jejich organizaci a činnosti, minimálně tím, že byl sekretářem kardinála Bauera a musel tedy vyřizovat různé záležitosti týkající se účasti svého představeného na sjezdech. Katolické sjezdy měli hlavně náboženský charakter, ale také hájili svobodu a zájmy církve a věřících v čím dál více sekularizované společnosti.⁹³

A to zdaleka není úplný výčet jeho bohaté činnosti. Byl dlouhá léta předsedou „Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje“ pro arcidiecézi olomouckou, o něž nemá o nic menší zásluhy než Stojan. Vždyť spolu vlastně apoštolát zakládali. Bez morální a finanční pomoci Ehrmannovy by sotva apoštolát dosáhl takového rozkvětu.

Ehrmann byl činný také jako předseda „Společnosti sv. Cyrila a Metoděje“ a pomohl i její činnosti velkým finančním obnosem 5000 K, bez kterého by nemohl za války vyjít ani „Věstník“ této společnosti. Jeho dobré postavení v rámci této společnosti nám dokládá jeden zachovaný dopis, ve kterém je zván na konferenci.⁹⁴

⁹⁰ JONOVÁ, J, *Úcta k eucharistii mimo mši, Eucharistické kongresy*, s. 95.

⁹¹ *Tamtéž.*

⁹² *Tamtéž*, s. 96.

⁹³ *Tamtéž*, s. 94.

⁹⁴ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 12. „Skupina společnosti sv. Cyrila a Metoděje svolává na den 27. prosince do Katolického domu na 11. hod. dopoledne konferenci historickou, na níž má být dojednáno vydání příručky k dějinám českým. Příručka má být sestavena dle abecedy a pod každým jménem jako na při. Hus, Žižka, Koniáš atd. má se uvést všechno, co o nich napsali konservativní historikové, aby se tak mohlo čelit dnešním názorům historickým, které podléhají orientaci husitské a protestantské.

Znajíce Vás, vysoce důstojný pane, jako velkého pracovníka v historii, dovoluujeme si Vás pozvat k této důležité schůzi, na níž se budou rozdávat témata k spracování.

*František Ehrmann a Antonín Cyril Stojan*⁹⁵

Vztah Stojana a Ehrmanna byl velice přátelský. Je zachováno mnoho dopisů Stojana Ehrmannovi. Většina z nich jsou dopisy prosebné, kdy Stojana prosil o pomoc a podporu svých četných aktivit. Ehrmann se snažil Stojanovi pomoci, pokud to bylo jen trochu možné a spolupracoval s ním. František Ehrmann byl v Olomouci vysoce postavená osobnost, a stále byl ve styku s arcibiskupem jako jeho sekretář. Tudíž pro něj nebylo těžké pomoci Stojanovi prosadit mnoho dobrých věcí, o které usiloval. O jejich přátelském vztahu svědčí i to, že Ehrmann vlastně zařizoval Stojanovi místo probošta v Kroměříži.⁹⁶

Jednou z povinností Františka Ehrmanna bylo konat vizitace. Tak se zachovaly zprávy o vizitaci farnosti sv. Mořice v Kroměříži v době, kdy tam Antonín Stojan byl proboštem. Vizitace farnosti byla nařízena 21. dubna 1917 a stanovila se na červenec 1917. Ehrmann píše Stojanovi, že visitaci vykoná prvního a druhého července a ať stanoví program. Antonín Stojan opověděl 21. června. Souhlasil s termínem a prosil, zda by nepřijel prvního odpoledne či spíše navečer, kdy by mohl prohlídnout písemnosti a druhý den ráno vyzkoušet školní děti.⁹⁷ Den předem Stojan Ehrmannovi telegrafoval, v kterou že hodinu přijede. On odpověděl, že ve čtyři hodiny. František Ehrmann napsal 3. července 1917 z této vizitace zprávu, ve které velmi pozitivně vylíčil stav farnosti a příkladnou péči pana probošta o ni.⁹⁸

Dopisy, které si často vyměňovali, a které jsem měl možnost přečíst, vypovídají mnoho o přátelském vztahu Stojana a Ehrmanna. Není tedy náhodou, že po Ehrmannově smrti mnoho z jeho funkcí přebral právě Stojan.

⁹⁵ Mons. Antonín Cyril Stojan (22. května 1851 – 29. září 1923), lidumil, olomoucký arcibiskup a politik. Učitelem mu byl Sušil, ale i Joseph Görres, který ho podněcoval ve spolkových aktivitách. Roku 1876 byl jmenován kaplanem v Příboře, kde byl do roku 1887, kdy se stal administrátorem ve Veřovicích. Následovaly ještě místa ve Svěbohově, Dražovicích a jako probošt byl nakonec i v Kroměříži. Během toho se také staral o zvelebení Hostýna. Velkou práci vykonal také při *Unionistických sjezdech* na Velehradě. Roku 1897 se stal poslancem. Měl velký dar komunikace, který se projevil v nesnadné atmosféře při vznikání nového státu. Roku 1921 byl jmenován olomouckým arcibiskupem. Byl typ lidového biskupa, který konal vše pro svou službu. Jako arcibiskup stále pracoval, stejně tak i jako senátor. Srov. CINEK, František, *Arcibiskup Dr. Antonín Cyril Stojan – Život a dílo*, Lidové nakladatelství v Olomouci, 1933, s. 1173-9.

⁹⁶ ZAOpO Fond Bohumil Zlámal, in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 12.

⁹⁷ ZAOpO, KDL, sig. 16, inv. č. 16.

⁹⁸ *Tamtéž*.

Ehrmannova spolupráce na unionistických sjezdech

Ehrmannův vroucí vztah k Cyrilometodějství byl dán už výchovou v brněnském alumnátu, kde stále ještě vládla Sušilova idea. Pro ně byla cyrilometodějská idea základním kamenem celého jejich snažení. Jejich cílem bylo udržet víru a jazyk. Obojí nám pozvedli sv. Cyril a Metoděj. Proto „sušilovci“ vycházeli z jejich práce a z úcty k nim. Velehrad spolu s Hostýnem se staly střediskem náboženského života Moravy a také Ehrmannovy lásky a péče. Zde se shromažďoval věřících lid, na kterém chtěl Sušil i jeho následovníci vybudovat obnovený věřící národ. Je téměř příznačné, že Ehrmann byl sekretářem biskupa Bauera, nadšeného velehradského řečníka a příznivce poutního místa Hostýn.⁹⁹ První sjezd se konal 24. až 26. července roku 1907 a záštitu nad ním převzal moravský metropolita František S. Bauer.¹⁰⁰ Je tedy pravděpodobné, že tam byl Ehrmann s Bauerem přítomný a podílel se na jeho průběhu. Bauer byl na sjezdu první a druhý den, potom se vrátil opět do Olomouce.¹⁰¹ Druhý unionistický sjezd na Velehradě se konal v roce 1909 a to od 31. července do 3. srpna. Opět nad ním převzal záštitu arcibiskup František S. Bauer a v prvním dnu přivítal všechny účastníky, kterých bylo více než na předchozím, a také tam byli zastoupeni i pravoslavní.¹⁰² Opět se můžeme domnívat, že tam byl přítomný i Ehrmann, který vždy věrně následoval biskupa Bauera.

Cyrlometodějská myšlenka nesla sebou také hnutí unionistické. A vskutku. Ehrmann je podporovatelem těchto unijních snah, zvláště sjezdů, které se konaly na Velehradě. Nejen že je podporuje, ale sám se také podílí na jejich organizaci. Při tom mu pomáhají jeho dobré styky s Římem. Zachoval se dopis, ze kterého je jasná Ehrmannova péče o zdárný průběh sjezdu. Píše jej Ehrmannovi vícerektor české koleje v Římě Dvořák:¹⁰³ „*Informoval jsem se o všem na Propagandě, které přináležejí i ritus orientální. Sekretář affari orientali della Propaganda, můj dobrý známý mi sdělil, že Propaganda jistě není proti tomu, by se po dobu sjezdu postavil oltář s ikonostasem a že bude věc vyřízena, ježto záleží na sekretáři.*“¹⁰⁴

⁹⁹ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 14.

¹⁰⁰ CINEK, *Arcibiskup Dr. Antonín Cyril Stojan – Život a dílo*, s. 553-4.

¹⁰¹ *Tamtéž*, s. 555.

¹⁰² *Tamtéž*, s. 654-6.

¹⁰³ *Tamtéž*.

¹⁰⁴ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 15.

27. června 1911 Dr. Dvořák fakultu na zřízení východního oltáře opravdu zaslal. Píše, že záležitost musela až k svatému Otcí a přeje sjezdu mnoho zdaru.¹⁰⁵

Ehrmannův zájem o českou kolej v Římě

Ačkoliv Ehrmann byl absolventem brněnského semináře a vyššího teologického ústavu ve Vídni, živě se zajímal o Českou kolej v Římě nazývanou „Bohemicum“.¹⁰⁶ Vznikla v roce 1884, ale studovali tam pouze klerici z českých diecézí. Později si přál olomoucký arcibiskup kardinál Bauer, aby v Bohemiku studovali i alumní z moravské provincie a podpořili je i biskup Huyn a kardinál Skrbenský.¹⁰⁷ Ehrmann v tomto podporoval už Františka Zapletala, který byl první vicerektor Bohemika.¹⁰⁸ A jeho finanční i morální podpora této koleje pokračovala i nadále.¹⁰⁹ Mezi ním a vicerektorem koleje Dvořákem vzniklo opravdové přátelství. O Ehrmannově pomoci koleji nám nejvíce řeknou některé dopisy, které psal Dr. Dvořák Ehrmannovi. Například tento, poslaný z Říma a datovaný na 23. ledna 1911: *„Pak nastanou lepší poměry, lacinější a ráčíte-li ve své blahosklonnosti na nás s knížetem pánem vzpomenouti, mohli bychom začít s novou kollejí, ale bez Vás Illustrissime, bychom ani nikdy nemohli začít. Odporoučete sebe i kollejí vznešené přízni Vaší jsem vděčně oddaným.“*¹¹⁰

Také další dopis poslaný z Říma 8. července 1912: *„Dostal jsem od Zemské banky aviso, že jste ráčil složit pro naši milovanou kolej 5 000 K.“*¹¹¹

Ehrmann také usiloval, aby kolej Nepomucenum byla přístupná i pro Moravany, a tak nastala jakási jednota mezi Čechami a Moravou. Dr. Dvořák mu píše: *„Kéž brzy se splní a jsou korunovány Vaše práce v unii Moravy s námi.“*

¹⁰⁵ ZAOpO, FE. Dvořák, 27. 6. 1911.

¹⁰⁶ „Bohoslovci a kněží z Moravy (jak z olomoucké arcidiecéze, tak z brněnské diecéze) studovali do první světové války v Římě v Collegiu Germanicu a v kněžské koleji S. Maria dell'Anima. Zásadní změna nastala až po první světové válce.“ JONOVÁ, Jitka, *Studium moravských alumnů v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*, in Parma, T. (ed.), *Česká kolej v Římě*, Karmelitánské nakladatelství: Kostelní Vydří 2014, s. 201.

¹⁰⁷ *Studium moravských alumnů v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*, in PARMA, *Česká kolej v Římě*, s. 202.

¹⁰⁸ PARMA, Tomáš, *Zakladatelská postava Františka Zapletala (1861-1935), prvního vicerektora koleje*, in Týž (ed.), *Česká kolej v Římě*, Karmelitánské nakladatelství: Kostelní Vydří 2014, s. 99.

¹⁰⁹ Bauer usiloval o to, aby byla v brněnské diecézi vykonána sbírka na Českou kolej v Římě, ale nikdy neproběhla. JONOVÁ, J., *Studium moravských alumnů v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*, in PARMA, *Česká kolej v Římě*, s. 205.

¹¹⁰ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, ThDr. František Ehrmann, s. 24.

¹¹¹ ZAOpO, FE.

Kromě toho se Ehrmann stal podporovatelem a dobrodincem mnoha vědeckých sdružení, v nichž často také pracoval jako aktivní člen.

Ehrmannovo vlastenectví a sociální citění

Ehrmann byl velkým vlastencem, o tom nemůžeme pochybovat. Jeho vlastenectví plynulo z opravdu prožívané víry. Snažil se všude, kde mohl, uplatňoval práva českého jazyka. Ať to bylo v církevním oboru, nebo ve správě arcibiskupského a kapitulního majetku. Jeho vlastenectví však bylo vychováváno ve věrnosti Rakousku. A to byla možná příčina toho, že ho někteří osočovali z německého centralismu.¹¹²

Z jeho opravdového duchovního, kněžského života vycházela jeho láska k chudým a sirotkům. Zvláště poslední válečná léta jim věnoval velkou péči a mnoho energie. Byl aktivním členem Siroťčího spolku v Olomouci a dokonce jeho úřadujícím místopředsedou. A právě díky jemu tento spolek brzy vykazoval bohatou činnost. Také vybízel věřící, hlavně kněžstvo, aby věnovali pozornost okresním sirotčím spolkům pro jejich velký význam. Jeho láska k lidem chudým i opuštěným se projevovala činy. Často věnoval na různé dobré účely své peníze.¹¹³

Jeho soucit s lidmi se projevoval i ve správě arcibiskupského a kapitulního majetku. Jako místopředseda správní rady místní dráhy Frýdlant – Bílá a člen správní rady akciové společnosti pro průmysl železářský „Ferrum“ ve Frýdlantu nad Ostravicí, měl určitě mnoho prostředků, které mohl použít pro sebe. Ale on spíše co měl, dával potřebným, a tak se stala rezidence v Kanovnické ulici číslo 2, cílem mnoha návštěv potřebných žadatelů, kteří nikdy neodešli s prázdnou.¹¹⁴

O jeho pochopení pro potřeby druhých také svědčí dopis, v němž se k němu obraceli dva zaměstnanci semináře s poděkováním za to, že jim zvýšil příspěvek.¹¹⁵

¹¹² ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 25.

¹¹³ *Tamtéž*, s. 26.

¹¹⁴ *Tamtéž*.

¹¹⁵ ZAOpO, sig. 16, inv. č. 16, zkrácené znění dopisu: *V nejhlubší oddanosti podepsaní obdrželi nedávno za svou pokornou prosbu zvýšení služného jako přídavek drahotní. Dozvěděvše se že se nám dobrodiní dostalo blahovuli Vaší Milosti pospícháme, abychom co nejuctivěji díky vzdávali nejenom za to zlepšení našeho postavení, ale zvláště také za velikou laskavost s kterou Vaše Milost' naší prosbu přijala a podporovala. Vděční a oddanější*

*Ludvík Polášek vrátný
Antonín Vaculík školník.*

Je to důkaz, že se k němu s důvěrou obraceli i obyčejní lidé a on se v jejich záležitosti angažoval.

Chlapecký seminář v Kroměříži

V olomoucké arcidiecézi byl Ehrmann jmenovaný mimo jiné komisařem chlapeckého semináře v Kroměříži. Ohledně semináře mu chodilo množství zpráv jednak o činnosti semináře, ale také o potřebách jeho hospodaření. Ředitelem chlapeckého semináře do 5. října 1912 byl Dr. Josef kanovník Beno. On posílal Ehrmannovi množství zpráv o dění v semináři. Po něm se stal ředitelem Dr. Bonifác Segeta, který také často psal Ehrmannovi.¹¹⁶

Třeba 21. prosince 1912 mu psal, že si dovoluje mu předložit několik věcí k vyřízení. Bylo potřeba schválit rozpočet pro příruční lékárnou semináře. Též bylo třeba schválit nového seminárního lékaře MUDr. Theodora Vlka, který měl nastoupit 1. ledna 1913 s honorářem 3 K na bohoslovce a rok. On ve skutečnosti toto místo zastával už od 1. září 1912 a tedy ještě žádal doplatit i za toto období. Dále prosí, aby byla několika žákům udělena tonsura některou neděli v měsíci lednu 1913, protože dostali propouštěcí listy ze svých rodných diecézí. Ještě prosí o možnosti úprav v seminární nemocnici. Též oznamuje, že dosavadní prefekt i učitel semináře P. Josef Haselmann opustil 20. prosince 1912 svoje místo, aby se stal farářem. V semináři sloužil dvacet tři let a čtyři měsíce, a prosí, aby byl vyznamenán titulem konsistorního rady.¹¹⁷

Další podobný dopis mu Dr. Bonifác Segeta poslal 18. ledna 1913, kdy prosí Františka Ehrmanna o vyznamenání pro dřívějšího domácího lékaře Dr. Kytlice a přimlouvá se za kladné vyřízení žádosti s poukazem na jeho dobré služby pro celý seminář.¹¹⁸

¹¹⁶ ZAOpO, sig. 16, inv. č. 16.

¹¹⁷ *Tamtéž.*

¹¹⁸ *Tamtéž.* „Za příčinou nedostatku místa v konviktním traktu k. a. semináře Kroměřížského podepsaný ředitel dovoluje si žádat návrh na rozšíření staré budovy o III. patro a přidává příslušný rozpočet s prosbou, aby Vaše Milost ráčila věci věnovati obvyklou pozornost. Dopis z 26. března 1914, adresovaný Ehrmannovi.

Podobných dopisů jsem v archivu našel ještě několik, ale myslím, že tyto stačí pro představu všech povinností, které Ehrmann měl. V archivu jsem nenašel jeho odpovědi, ale zřejmě tyto žádosti vyřizoval velmi rychle, jak je v posledním citovaném dopisu naznačeno, aby věci věnoval *obvyklou pozornost*.

Choryňský klášter

František Ehrmann pomáhal i řeholním sestřám z Kongregace svatého Kříže v klášteře v Choryni. V roce 1913 byla založena samostatná provincie uherská a díky tomu se rozdělila moravská provincie této Kongregace. Po dlouhém jednání, a také hledání nových míst byla vybraná Choryně jako místo, kde se koupí klášter a bude se stavět nový dům. Koupí dojednali s arcibiskupem Bauerem.¹¹⁹ Sestry potřebovaly výpůjčku 50 000 K od banky, ale nemohli ji dosáhnout. Správce psal 20. února 1914 Františku Ehrmannovi, aby posečkal s požadavkem na platbu. Zřejmě tedy měli platit něco i jemu, protože měli problémy s první splátkou a u druhé správce napsal, že jak ji chtějí zaplatit, je pro něho záhadou.

Nakonec se situace podařila vyřešit, jelikož 24. března 1914 psal notář Dr. Otakar Hulka z Valašského Meziříčí Ehrmannovi: „*Dovoluji si tímto sdělit, že zápůjčka 50 000 K na klášter Choryňský z hypotéční banky markrabství Moravského jest již povolena.*“¹²⁰ Splácení dluhů za klášter v Choryni bylo pro řeholní sestry velmi těžké a trvalo třicet let. Na plánovanou výstavbu nové budovy nakonec vůbec nedošlo, protože vypukla první světová válka.¹²¹

Ehrmann, jako kandidát na biskupský stolec

Význam a vliv Františka Ehrmanna rok od roku v arcidiecézi vzrůstal. O tom všem věděl arcibiskup kardinál Bauer, který si Ehrmanna zvlášť oblíbil. Tento až přátelský vztah Bauera k Ehrmannovi byl všeobecně znám. Mezi lidmi se říkal takový krátký rým, který charakterizoval jejich vzájemný vztah. Lidé vkládali tuto větu do úst Bauera: „*Ich bin Franz Sales, Ehrmann macht alles.*“¹²²

¹¹⁹ Historie kláštera, <http://choryne.farnost.cz/klasterold.html>, citováno dne 25. února 2017.

¹²⁰ ZAOPO, sig. 16, inv. č. 16.

¹²¹ Historie kláštera, <http://choryne.farnost.cz/klasterold.html>, citováno dne 25. února 2017.

¹²² ZLÁMAL, Bohumil, *Die Translation des Erzbischofs Kardinal Skrbensky von Prag nach Olmütz im Jahre 1916*, Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien, bd. 5, 1978, s. 243.

Kardinál Bauer zemřel 25. listopadu 1915.¹²³ Pro Františka Ehrmanna to byla velká ztráta, neboť s kardinálem Bauerem byl spjat celý jeho kněžský život. On ho vysvětil na kněze, vybral si ho jako sekretáře v brněnské diecézi a poté s ním šel i do arcidiecéze Olomoucké.¹²⁴ Ehrmann jako sekretář kardinála Bauera byl významnou osobností v oblasti církevně - politické. Díky svým schopnostem nebyl totiž jen pasivním vykonavatelem příkazů Františka kardinála Bauera, ale sám se aktivně podílel na formování církevně - politického dění v arcidiecézi a v blízkých diecézích.¹²⁵ Jedním z úkolů, kterým byl pověřen, byla návštěva nuncia di Belmonte ve Vídni, poté, co spisovatel Machar¹²⁶ navštívil v Ehrenhausenu arcibiskupa Kohna.¹²⁷ Poslal ho tam sám arcibiskup Bauer, aby tak sdělil nepříjemnou zprávu a přimluvil se za odvrácení skandálu, protože měli podezření, že Machar chce vydat knihu s pomocí arcibiskupa Kohna, kde by pojednával o jeho rezignaci, také o jeho sporu s arcibiskupem Bauerem atd. Díky intervenci nuncia k tomu nedošlo. Spolu s ostatními kanovníky a kněžími arcidiecéze se Ehrmann zúčastnil arcibiskupova pohřbu v úterý 7. prosince 1915.¹²⁸

Po smrti kardinála Bauera se uvolnil arcibiskupský stolec v Olomouci. Vystala tedy otázka, kdo tam nastoupí. Kanovníci 18. ledna aklamací postulovali kardinála Skrbenského, dosavadního pražského arcibiskupa, kterého prosazovala vláda. Ehrmann byl této postulaci přítomen, ale ohradil se proti porušování její svobody a odmítl složit přísahu s námitkou, že volba nebyla svobodná. Ehrmann při svém protestu nebyl jen motivován snahou chránit církevní svobody, ale také předpokládal, že v případě řádné volby, by měl i on šanci stát se arcibiskupem. Byl sekretář Bauera a byl také považován za jeho vhodného nástupce. Sám Bauer si Ehrmanna přál mít jako koadjutora. Přání vlády a císaře však bylo jiné. Oni chtěli postulaci Skrbenského, který by tak uvolnil místo na pražském stolci pro biskupa Huyna. Kanovníci byli při postulaci jednomyslní, pouze kanovník Ehrmann byl proti. Ehrmann poslal Skrbenskému dopis, kde mu napsal, že z jednání kapituly bylo vyneseno na veřejnost něco, co mělo zůstat tajné a ještě to bylo přibarveno.

¹²³ *Časopis katolického duchovenstva*, 1916 s. 142.

¹²⁴ ZAOPO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 20.

¹²⁵ *Tamtéž*.

¹²⁶ Josef Svatopluk Machar navštívil arcibiskupa Kohna v Ehrenhausenu 4. července 1909. Srov. JONOVÁ, *Theodor Kohn (1845-1915): Kníže-arcibiskup olomoucký, titulární arcibiskup pelusijský*, s. 288.

¹²⁷ *Tamtéž*, s. 291.

¹²⁸ *Tamtéž*, s. 298-299.

Srbenský odepisuje, že to bere na vědomí. Záhy ovšem obdržel soukromé upozornění, že v Olomouci je proti němu vytvořena tajná nepřátelská strana, kde měl být i Ehrmann. On však nechtěl být považovaný za protivníka kardinálova, i když nesouhlasil se způsobem Skrbenského postulace. Ehrmann byl asi nejvážnějším a nejschopnějším kandidátem na arcibiskupa. Mohl mít podporu českých kanovníků a při volbě mohl získat potřebnou většinu. Kapitula nakonec k volbě nepřistoupila, snad se báli energického Ehrmanna, že by arcidiecézi vyburcoval k aktivitě.¹²⁹

Po smrti kardinála Bauera Ehrmann dál rozvíjel svou bohatou činnost, i když už mu nezbyvalo mnoho času. Z Prahy mu 20. listopadu 1917 napsal dopis¹³⁰ tehdejší kancléř konzistoře Mořic Pícha,¹³¹ pozdější biskup v Hradci Králové o tom, že byl potěšen tak milým přijetím, jakého se mu dostalo, když přijel na pohřeb kanovníka prince Hohenlohe. Ehrmann byl tedy nejen vědecky a organizačně schopný, ale byl i dobrým společníkem, když si Mořic Pícha jeho společnosti tolik cenil.

¹²⁹ JONOVÁ, Jitka, *Kapitoly ze života Lva Skrbenského z Hřiště pohledem Svatého stolce*, Uherské Hradiště, 2013, s. 52-57.

¹³⁰ ZAOPO, FE.

¹³¹ Narodil se 18. duna 1869 v Šebetově (okres Blansko, brněnská diecéze). Na kněze byl vysvěcen 25. února 1893 v Lateránské bazilice v Římě. Byl členem metropolitní kapituly od 17. března 1912 do 6. prosince 1931. Stal se biskupem diecéze Hradec Králové 22. listopadu 1931. Od 14. února 1917 byl kancléřem konsistoře. Zemřel 12. listopadu 1956 v Hradci Králové.
srov. <http://www.kpmk.eu/index.php/svatovitska-kapitula/clenove-kapituly/instalovani-1900-1918/97-thdr-moric-picha> (citováno 6. dubna 2016).

3 Ehrmannova literární činnost

František Ehrmann byl všestranný kněz. Většinu svých prací uveřejnil v různých odborných časopisech své doby. Může nás opravdu překvapit záběr jeho působení, kdy ačkoli měl mnoho povinností, našel ještě čas na publikační činnost. Rozsah jeho činnosti můžeme rozdělit do několika oblastí, kterým se věnoval. Uvedeme si zde alespoň několik příspěvků z časopisů a pokusíme se seznámit s jejich obsahem.

Ehrmann byl velmi vzdělaný člověk, jak vyplývá už i z toho, co jsme se o něm doposud dozvěděli. Znal dobře německy, latinsky, francouzsky. Zřejmě také anglicky a italsky. Kromě toho uměl též výborně těsnopis, neboť většina jeho příprav na kázání je psána těsnopisem. Jeho lásku k vědě můžeme vidět nejen na článcích a kritikách, které uveřejňoval a které byli na vysoké úrovni, ale také i díky tomu, že ač měl mnoho povinností z církevních úřadů, které zastával, přece si našel čas, aby mohl psát. Lásku k vědě se u něj projevovala také v jeho zájmu o školství. Byl členem zemské školní rady od 17. března 1907 na šestileté období z rozhodnutí apoštolského veličenstva.¹³² Je třeba připomenout, že kněžím zůstávalo hlavní slovo zejména na základních školách. Čeští učitelé nesli nelibě kněžské poručníkování a to se také odráželo na tom, jak vedli své žáky. Jeho postavení ve školské radě tedy jistě nebylo jednoduché a bylo třeba, aby bojoval za náboženskou horlivost mládeže.¹³³ Bojoval plnou silou například tím, že se zasazoval o zřízení olomoucké univerzity.¹³⁴

¹³² Uvedu přepis části dopisu, který je datován v Brně 10. dubna 1907: „*Jeho c. a k. Apoštolské Veličenstvo ráčilo Nejvyšším rozhodnutím ze dne 17. 3. 1907 jmenovati nejmilostivější Vaši Vele důstojnost členem c. k. moravské zemské školní rady pro příští šestileté období...*“

V roce 1907 byl pozván na první zasedání, které se konalo 24. 8. v 10 hodin dopoledne. Předtím měl ještě složit předepsaný slib do rukou viceprezidenta. Srov. ZAOpO, FE.

¹³³ HALAS, František X., *Fenomén Vatikán*, 2. rozšířené vydání, CDK: Brno, 2013, s. 535.

¹³⁴ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 23.

Hudební oblast

Na začátku svého působení vydal František Ehrmann několikadílňý zpěvník „*Zapějme si*“, kde bylo mnoho českých i slovenských národních písní. V roce 1898 vyšla tiskem v časopise „Cyrill“ jeho promluva, kterou pronesl na IX. Cyrilských exerciciích v Praze „*O deklamaci chorálu, ostatního zpěvu latinského i českého*“,¹³⁵ kde pojednává, jakým různým způsobem lze zpívat. Projevuje se tam také jeho smysl pro humor:

„Slyšel jsem Cyrillisty zpívati, jak následuje:

Libera me Dohohohohohomine a hned dále:

Deus veheheheheheheheheheheneris.

Svoje pojednání končí: „*Nuže snažme se, abychom pěli ze srdce: ze srdce láskou hořícího k Bohu, církvi a vlasti a pak dokážeme zpěvem svým, že i hudba církevní reformovaná přispívá měrou nemalou na osvěženou citu náboženského a tím právě vlasteneckého, na vzbuzenou, osvěženou a udrženou lásky k Bohu, církvi a vlasti.*“¹³⁶

O vztahu Ehrmanna k lidové písni nejlépe svědčí slova jeho spolužáka Aloise Kolíska,¹³⁷ která řekl na večeru slovenské písňě v Olomouci v den Ehrmannova úmrtí:¹³⁸ „*Dnes zemřel dobrý člověk – kněz Fr. Ehrmann. Byl to můj přítel, spolužák. Po 7 let trávili jsme mládí pod jednou střechou jako studenti, jako bohoslovci. Z piety k zemřelému vynechám z přednášky své písňě veselé, škádlivé. Ale neželte toho, aniž se na zesnulého horšíte, že k vůli němu budete oškodováni o nějakou písničku. Vždyť o to, že pěstují písňě slovenskou, má také zesnulý zásluhu. Když byl Ehrmann v VIII. třídě gymnasia brněnského, cvičil nás studenty – chovance chlapeckého semináře ve zpěvu v Akademii. Pamatuji se určitě, jak pod jeho taktovkou jsme cvičili a zpívali slovenskou písňě vlasteneckou – v úpravě Kovařovičově.*“¹³⁹ Ehrmann totiž tyto písňě během svého života horlivě rozšiřoval.

¹³⁵ *Cyrill* 1898 XXV č. 1 a 2 s. 6, č. 3 a 4 s. 18-26, <http://cyril.psALTERIUM.cz/?a=3&ListRocnik=1898>. (citováno 6. ledna 2016).

¹³⁶ *Tamtéž*, 1898, s. 26.

¹³⁷ Msgr. univ. prof. PhDr. Alois Kolísek, narodil se 1. 4. 1868 v Protivanově (okres Prostějov) a zemřel 25. 8. 1931 v Brně. Zasloužil se o rozvoj porozumění mezi Slováký a Čechy. Byl poslancem Národního shromáždění v letech 1918 – 1920. Od roku 1919 byl profesorem slovenské literatury a estetiky na teologické fakultě v Bratislavě.

Srov. http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=189 (staženo 5. března 2016)

¹³⁸ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 21.

¹³⁹ *Našinec* roč. 1918, 21. 2. č. 43, s. 3.

Pod pseudonymem František Veverský vydal roku 1898 dvoudílný zpěvník *„Zapějme si! Sbírnka písní slovanských pro jeden i dva hlasy“*.¹⁴⁰ Ve druhém díle prvně zamýšlel uvést písně světské i církevní hlavně pro mládež studující, ale potom kvůli přáním ho obklopujícím ze všech stran, rozhodl se změnit svůj úmysl a vydal písně milostné, aby se dospělá mládež odvrátila od zpěvů nemravných. Po nich sahají, podle Ehrmanna, z nouze, protože nemají po ruce sbírky lepší. S touto sbírkou písní milostných mu pomáhal profesor Alois Vlk a farář z Veverské Bítýšky Karel Eichler. Úvodní slovo k této sbírce je psáno v červnu 1898. Alois Kolísek napsal krátce po Ehrmannově smrti do „Našince“: *„A když jsem byl jednou hostem ve zdejší residenci zesnulého kardinála Bauera, dal Ehrmann snést harmonium do místnosti vedle přijímací dvorany a tam jsem musil pro pana kardinála zpívat slovenské písničky. [...] Toho všeho dnes vřele a upřímně vzpomínám, protože musím, protože mi srdce tak poroučí.“*¹⁴¹

O jeho propagaci slovanského zpěvu ve Vídni píše jiný jeho spolužák: *„Kde Slovan, tam zpěv – nadšení hlásá panáček Ehrmann. Slovo vedlo k činu. Již slyšeli velebný rozpor: ‚Kde domov můj‘, ‚Moravo‘, ‚Slovan jsem a Slovan budu‘.“*¹⁴²

Filosofická oblast

Ještě když byl bohoslovcem, vyšla mu tiskem jeho přednáška, kterou přednesl na akademii, konané ke cti sv. Tomáše. Přednášku pod názvem *„Úkol křesťanské filosofie v přítomnosti“* otiskl časopis „Museum“ v roce 1890, v níž se otevřeně postavil proti moderní, protikřesťanské filosofii.¹⁴³

„Co tu má počítí filosofie křesťanská? Smí snad jednoduše přijati poklad filozof. pravd, jak z věků dřívějších se nám dochoval, smí pravdy pokladu tohoto toliko dále přestiti, potomkům podávati a tak pouze filosofickou tradici udržovati? Věru to by byla její úloha v čas míru, ale nyní jest jí jednou rukou stavěti, druhou meč třímati; trpké záští a usilovné námahy nepřátelské musejí povzbuzovati křesťanské filozofy,

¹⁴⁰ VEVERSKÝ, František, *Zapějme si! Sbírnka písní slovanských pro jeden i dva hlasy*, Papežská knihtiskárna benediktinů Rajhradských, Brno 1898, s. 1-2.

¹⁴¹ *Našinec* roč. 1918, 21. 2. č. 43, s. 3.

¹⁴² *Našinec* 17. 2. 1918, Prof. Dr. Jan N. Jindra: Vzpomínka na preláta Ehrmanna.

¹⁴³ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 22.

*aby základy od předkův položené proti nynějšímu pokročilému válečnictví novými, pevnými zákony podepřeli. [...] Nuže ruce k dílu! Spojenými silami! A zapuzeny budou chmůry, stahující se nad společností lidskou, pomine hrůza a božský klid se rozhostí po veškerém světě a nás spasí!*¹⁴⁴

Dílo Mravouka Kristova a Senekova

V této podkapitole, bych se krátce zastavil u Ehrmannova díla „*Mravouka Kristova a Senekova*“, alespoň výtahem z jeho testu, který v roce 1898 vycházel na pokračování v časopise „*Hlídky*“.¹⁴⁵ Celá práce byla poměrně obsáhlá, měla rozsah celkem dvacet čtyři stran.

František Ehrmann v ní ukázal svůj dobrý přehled o klasické i nové filosofii. Najdeme tam myšlenky, které nás mohou i dnes oslovit a být k užítku. Svoji práci začíná tvrzením, že Seneka je křesťan. Toto odvážné tvrzení postupně objasňuje, když píše: „*V době to, kdy falešné pokrokářství (progressismus) tvrdí, že i náboženství, jakkoli se od sebe různila a sobě odporovala, jsou toliko přirozené jevy svědomí náboženského nepřetržitě pokračujícího a se vyvíjejícího; v době, kdy za pravdu se hlásá, že pohanství od křesťanství se neliší podstatně, jako blud ode pravdy, nýbrž stupněm, jako náboženství nedokonalé od dokonalého, a Kristus od zakladatelův ostatních náboženství se liší nanejvýše jenom jako první mezi stejnými; v této době moderní pokrokářství i Senekových děl se chopilo a utvořilo sobě soud: „Jako křesťanství není nic jiného, nežli přirozeně vyvinuté pohanství: tak Senekovy názory jsou právě přechodné názory od pohanství ku křesťanství.*“¹⁴⁶

Dále se pokouší dát odpověď svým pojednáním, kdy Senekovy názory srovnává s křesťanstvím a tak ukazuje, co je pravdy na racionalistickém úsudku progresivistů. Aby se tohoto úkolu mohl dobře zhostit, dělá na začátek náčrtek z dějin stoicismu a zmiňuje několik slov z životopisu Seneky. Poté se může věnovat tématu srovnání obou morálek (mravouk), které začíná pojednáním o pokoře. Tu uvádí citací sv. Bernarda, že ctností pokory je to, že člověk pozná a uzná, že sám o sobě nic není, že vše dobré má od Boha a všeho špatného je původce sám. Pokoru odvozuje od pravdy, že Bůh všechno stvořil. Důvodem pokory je pro něj také vykoupení,

¹⁴⁴ *Museum* 1890, roč. XXIV; *Úkol křesťanské filosofie o přítomnosti*, s. 12.

¹⁴⁵ *Hlídky* 1898, ročník č. 15, s. 17-25.

¹⁴⁶ *Tamtéž*, s. 17.

tedy jsme všim povinni tomu, kdo nás zachránil. Další důvod je, že samotný Bůh se pokořil a stal člověkem, a tak je pokora ctnost Boží, a tedy jí člověk nejvíce napodobí Boha. Pokora je základem v křesťanské morálce. Ve spisech Senekových se nic takového nenachází, spíše opak považuje za základ mravouky. Stoickému člověku má být život lhostejný. Nemá, v co by doufal od Boha, ale spoléhá úplně na sebe, sobě připisuje, co se mu podařilo. Je tedy velký rozdíl mezi stoikem a křesťanem, který si je vědom své vlastní omezenosti. „Z toho, co jsme dosud napsali, patrně, že jako křesťanství úplně jasnými slovy učí pokoře, tak Seneka stejné určitými výrazy pokoru zavrhuje: z toho pak také patrně, jak nerozumno je tvrditi, že křesťanství přijalo nauku svou o pokoře ze Seneky!¹⁴⁷

V další části se zamýšlí nad láskou k Bohu, jak ji vnímají křesťané a jak o ní pojednává Seneka a také se věnuje modlitbě, kterou bere jako projev úcty: „Modlitba je stručným obsahem celého našeho života náboženského. Modlitbou se člověk povznáší k Bohu a Bůh takorč sestupuje ke člověku. Modlitbou upravuje se tento svět pro svět onen, život přítomný pro život budoucí: a my se tu připravujeme, abychom tam došli svého nejvyššího dobra, své poslední dokonalosti.¹⁴⁸ Naproti tomu tvrdí, že Seneka si modlitby nevážil, neměl za co děkovat a prosit, protože byl s bohem soupodstatný, jak by měl tedy od něho něco žádat, když podléhá jako on osudu. Ehrmann přímo cituje Seneku: „Nač třeba modlitby? Udělej sebe sám šťastným!“¹⁴⁹

V dalším oddíle se věnuje srovnání křesťanské sebelásky¹⁵⁰ a Senekově sebevraždě. Člověk svou sebelásku zušlechťuje a stupňuje v sebevážnosti. Křesťan jako obraz Boží svou sebelásku ještě více zušlechťuje ve svrchované lásce Boží a pozdvihuje se na úroveň nejvyšší. Je třeba si zachovat pozemský život, ale ne za každou cenu, jelikož pozemský život není posledním účelem člověka. Život je cenný, pokud vede k zachování života věčného. Radovat se a veselit pro to, co se nám přičí a je pro nás těžké, bylo pro pohanský svět naukou neznámou. Nemohli k tomu dojít, jelikož nevěděli, jaký je pravý účel lidské přirozenosti.

¹⁴⁷ Hlídka 1898, s. 25.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 100.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 101.

¹⁵⁰ Sebeláskou nemyslí egoismus, lidskou zahleděnost do sebe, lásku k sobě, která je nespořádaná, nepočítá se skutečností, že bližní patří k nám. Naopak, pravá láska k sobě je i k prospěchu bližním, které přece máme milovat jako samy sebe. Srov. ŠPIDLÍK, Tomáš, *Prameny světa*, Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2005, s. 310.

Křesťanská nauka je v přímém rozporu se stoiky, kteří pokládali sebevraždu za statečnost a osvobození od jakéhokoli nedostatku zde na zemi. Také ji brali za potvrzení svobodné vůle. „*Seneka pokládá sebevraždu za jedinou cestu, kterou nám příroda zanechala otevřenu, bychom skutkem dosvědčili svou svobodu.*“¹⁵¹ Podle křesťanství je pozemský život povinností, ne právem. Seneka však učí pravému opaku, že náš život je břemeno, kterého se můžeme zbavit, když se to hodí.¹⁵²

Další stať Ehrmannova díla se jmenuje „*Stoická filantropie a křesťanská láska k bližnímu*“. Člověk je bytost společenská a úplně se rozvine pouze v lidském společenství. Pohané toto vždy jasně nepoznávali. Člověka pokládali spíš za občana než člověka. On má práva pouze jako občan a ne člověk. Zde stoická filosofie naproti tomu prohlásila celé lidské pokolení za jedinou společnost založenou na výsadách lidské osoby. Ehrmann rozlišuje různé stupně lásky k bližním. Jako největší urážku lásky uvádí otroctví, které je negací osobní důstojnosti. Křesťanství nese nauku o rovnosti všech lidí před Bohem co do podstaty a osobní důstojnosti. Naproti tomu Seneka tuto všeobecnost neuznává a jinými lidmi pohrdá. Celé pojednání František Ehrmann uzavírá: „*Patrno tedy, že nauka Senekova nemohla býti pramenem nauky křesťanské.*“¹⁵³

Celý tento Ehrmannův článek je velmi zajímavý ne tolik svým tématem, které bychom už takto třeba nepojali, ale je zajímavý pro způsob provedení, a také pro použitou argumentaci. Některé části upoutají tím, že mají i dnes co říci. Například tato stále aktuální myšlenka: „*Kristus neřekl: Po tom vás poznají, že jste učedníci moji, budete-li dlouhé modlitby říkati, budete-li se světa straniti, budete-li mrtviti tělo své, což ovšem přikazují ctnosti křesťanské, nýbrž řekl: Budete-li míti lásku jedni ke druhým, budete-li se milovati vespolek.*“¹⁵⁴

¹⁵¹ *Hlídko* 1898, s. 178.

¹⁵² *Tamtéž*, s. 179.

¹⁵³ *Tamtéž*, s. 181-185.

¹⁵⁴ *Tamtéž*, s. 260.

Právní oblast

Právo bylo vlastním Ehrmannovým oborem. Jako právník se projevuje také ve svých pracích v oboru historie. Jde téměř vždy o zpracování historicko-právního problému.

Čistě právníká práce Ehrmanna je jen jedna. Vydal ji v „Hlídce“ v roce 1905 na pokračování.¹⁵⁵ Tuto práci v celkovém rozsahu třicet dva stran nazval „*Moravský konkurenční zákon*“. František Ehrmann o něm píše: „*Konkurenční zákon předpisuje, kdo a čím má spolu přispívati (konkurrovati) na některé hmotné bohoslužebné potřeby ve farnosti katolické.*

Moravský zákon konkurrenční vydán byl dne 2. dubna 1864, zem. zák. č. 11. Od té doby měnily se poměry. Proto bylo třeba zevrubnějších předpisů. Předpisů nových a vysvětlivek zákona pak jest už tolik, že v praxi mnohé vznikají otázky a pochybnosti i o tom, která z nich platí, i o tom, kdo má přispívati na bohoslužebné potřeby farnosti, zdali každý občan ve farnosti nebo jenom katolík, zdali a pokud duchovní správce; nejasno jest mnohým také, nač se smí podle konkurrenčního zákona příspěvek žádati, ba i o tom jest nezřídka pochybnost, zdali zemský konkurrenční zákon z roku 1864 ještě vůbec platí, když dne 7. května 1874 ř. z. č. 50 vydán byl zákon říšský o „zevnějších právních záležitostech“ církve katolické.

Na tyto otázky odpověděti a pochybnosti odstraniti pokoušíme se řádky následujícími. Sdělíme znění zákona, vysvětlivati budeme hlavně na základě nálezů c. k. správního soudního dvoru jednotlivé paragrafy jeho, srovnáme ho s květnovým zákonem říšským a na konec několik praktických otázek zodpovíme.

Poněvadž miníme ve hlavním textě paragraf za paragrafem doslovně opakovati, souvislé znění zákona, jehož vymáhá přehlednost práce, drobně otiskujeme a hned přikročíme k vysvětlivkám.“¹⁵⁶

Na této práci se jasně ukazují velké Ehrmannovy znalosti z práva. Provádí srovnání se zákonem slezským, korutanským, kraňským, haličským atd. Připojuje také názory všech tehdejších právníckých kapacit a také se pokouší sám dávat návrhy na úpravu tohoto zákona. Práci psal česky, ale některé příspěvky z debat odborníků uvádí německy.

¹⁵⁵ Celá tato práce je na stranách 475-480, 557-561, 624-630, 690-692, 758-763, 835-841, 928-932.

¹⁵⁶ *Konkurenční zákon*, Hlídka 1905.

Krátkou právníckou prací uveřejnil také v časopise „Union“. V ní hájí universitní odkaz arcibiskupa Kohna. Do právníckých prací můžeme také zařadit „*Ordo ad recipiendum processionaliter Episcopum ordinarium. Ordo ad visitandas Parochias.*“ Je to takový program vizitací, které konal biskup ve farnostech své diecéze. Rozepisuje tam, co je třeba vše připravit a zajistit před biskupovou návštěvou, a jaký je průběh jeho návštěvy. Jsou zde připojeny také texty modliteb hlavně v latině, ale i v češtině a němčině.¹⁵⁷

Historická oblast

První jeho historická práce je: *Die Bulle „Unam Sanctam“ des Papstes Bonifacius VIII. Nach ihrem authentischen Wortlaut erklärt von ThDr. Franz Ehrmann.* Vydaná v Mnichově roku 1896. V ní jedná o poměru moci světské k duchovní. V časopise „ČKD“ vyšla recenze buly od Dr. Josefa Tumpacha, kde velmi vyzdvihuje zdařilou práci Ehrmanovu a chválí ji jako slibnou práci většího díla. Zvláště vyzdvihuje, že se zvládl vypořádat se složitostí tématu takovým způsobem, že by nikdo nepovažoval práci za autorovu prvotinu. Logickým postupem vykládá nejprve podnět a účel buly a poté podává autentické latinské znění a zároveň i překlad německý. Dále rozebírá myšlenkový postup a rozdělení buly, zmiňuje se o jejím dogmatickém významu i scholastickou metodou vykládá nejtěžší místa.¹⁵⁸ Dr. Tumpach nakonec shrnuje svoji recenzi slovy: „*Podal tedy p. autor o bulle té stručně vše, co o ni věděti třeba, a vykonal tím práci dobrou a prospěšnou.*“¹⁵⁹

V roce 1897 vydal v „Hlídce“ na pokračování práci: „*Církev a stát ve středověku*“¹⁶⁰ čítající celkem 43 stran. Je to historicko-právní pojednání o poměru státu a Církve. Jednoznačně hájí nezávislost Církve. Píše zde toto: „*Člověk, jak je na tomto světě, určen je pro společnost. Do příchodu Kristova na svět nebylo zvláštní společnosti duchovní. S křesťanstvím však sem přichází, nová společnost od dosavadních naprosto rozdílná: církev křesťanská. Sám Bůh, Ježíš Kristus ji založil a nadal prostředky, jimiž každý člověk může dobytí vítězství, nejskvělejšího,*

¹⁵⁷ EHRMANN, František, *Ordo ad recipiendum processionaliter Episcopum ordinarium. Ordo ad visitandas Parochias*, Papežská knihtiskárna benediktinů Rajhradských, Brno 1902.

¹⁵⁸ ČKD, ročník 1910, č. 9, s. 320.

¹⁵⁹ *Tamtéž*, s. 320.

¹⁶⁰ Tato práce se nachází v časopisu *Hlídka* na stranách 6-12, 108-114, 182-186, 265-270, 328-335, 419-425, 502-506, 733-738.

koruny života věčného. Světských společností (států) je na světě mnoho; ale církev Bohem založená je pro všechny lidi všech dílů světa a všech věků jenom jedna.

Pořádné společnosti nelze si mysliti bez pořadatele, který by pořádek udržoval. V každé společnosti musí býti vrchnost, které poslouchati je povinností členů společnosti. Církev má svou vrchnost, státy mají také své vrchnosti. Poněvadž pak církev je rozšířena po celém světě, stýká se nezbytně se všemi státy na světě, čili určitěji řečeno, vrchnost církevní se stýká s vrchnostmi státními, a ještě precisněji řekneme: Papež se stýká s panovníky světskými.

Bylo by věru zajímavě sledovati v dějinách styk vrchnosti církevní vrchnostmi jednotlivých států; ale nás nad jiné zajímá styk papežů s křesťanskými panovníky ve středověku.

*Církev a křesťanský stát středověký! Kolik vzpomínek radostných i bolestných při těchto slovech prolétá myslí naší, když jsme jen poněkud styk církve se středověkým státem křesťanským v dějinách sledovali. Jestli' církev, tento, Kristus v historii, jakoby ženich, který se zasnoubil se středověkým státem křesťanským a jej jako nevěstu do svého příbytku uvedl, tak že křesťanský stát středověký ne ve svém zvláštním, nýbrž v domě církve křesťanské bydlil. Ale jako je manželství šťastno, dokud svornost a především věrnost svazek manželský těsněji a těsněji víže, tak byl sňatek církve se středověkým státem křesťanským šťasten, kdykoliv a dokud, křesťanští panovníci svornost a povinnou věrnost k církvi zachovali; jako však je manželství ne šťastno, a tím nešťastnější, když a čím více se svár do něho vtírá, a nejnešťastnější, když nevěrnost svazek manželský uvolní, tak nebylo nešťastnější doby v dějinách středověku nad ty, kdy křesťanští panovníci poslušnost apoštolské stolici vypověděli a ve své věrolomnosti, proti papežům se vzepřeli. Tot' historický názor o věci.¹⁶¹ Takový postoj zaujímá Ehrmann, a ten se prolíná celou touto prací. Dále také píše, že církev by i bez lidské ochrany obstála, protože její zakladatel je Bůh, a ten ji ujistil, že ji ani brány pekelné nepřemohou. Ale také, dodává, že církev více prospívá, jestliže je i světskou vrchností podporovaná. Tuto pomoc nazývá „*rámě světské*“. Od Konstantina Velikého až po Theodosia bylo jenom jedno „*rámě světské*“, římský císař. Potom se rozdělilo na západní a východní.*

¹⁶¹ Hlídka 1897, s. 6.

Původcem obnoveného západořímského císařství se stal papež Lev III., když korunoval roku 800 franckého krále Karla.

V druhém oddílu své práce se věnuje sporu o investituru. „*Dříve však uznáváme ještě za hodno, zmínit se o právním významu fakta, podle něhož počínaje Otou I. jenom císařové němečtí nabývají koruny císařské, a o patriciátě císařů západořímských v době od Karla Velikého až do století 11.*“¹⁶² Věnuje se také výkladu o feudalismu a jeho nevýhodám pro církve, kdy páni dosazovali na církevní místa osoby, které se k tomu nehodili, což mělo nemalý podíl na tom, že konkubinát a svatokupectví zmítali církvi. Vyzdvihuje úlohu Řehoře VII. K investituře píše: „*Investoval-li tedy císař (král) biskupy berlou a prstenem, bylo to středověku znamením, že císař biskupům uděluje úřad duchovní, následovně, že duchovní moc plyne ze světské a jí jest podrobena!*“¹⁶³

Dále popisuje celý spor papeže Řehoře VII. s Jindřichem IV. Také se věnuje novému sporu, že totiž stát podléhá církvi. K tomu píše: „*Abychom však tu všeliké možné nedorozumění předešli, upozorňujeme napřed na pravdu následující: Jisto jest, že poměr křesťanského státu k církvi má podle vůle Boží býti ten, aby stát bydlil v domě církve, jako nevěsta po oddavkách v domě ženicha svého.*“¹⁶⁴ Zdůrazňuje ovšem, že tehdejší poměry nelze srovnávat s dnešními (s těmi v době Ehrmanna), poněvadž tehdy byl stát v církvi, tedy všichni lidé ve státě byli i v církvi.

Poté se také rozepisuje o bule „Unam sanctam“ a uvádí její myšlenkový postup: „*Bonifác (1) vychází od určitého článku víry (že církve jest jedna, svatá atd.); (2) odůvodňuje tento článek Písmem sv. Starého i Nového Zákona, zdržuje se zvláště při důkazu jednosti církve, kteráž je mu zase spolu dokladem (3) jednosti nejvyšší hlavy církevní, z níž opět dovozuje, (4) že každý člověk, jenž chce býti ovečkou stáde Kristova, třeba byl i (5) panovníkem, musí býti poddaným nástupce sv. Petra, jenž (6) není žádnému člověku podroben, nýbrž jenom Bohu, poněvadž (7) jeho moc je Božská tak, (8) že by se Bohu protivil, kdo by se jí protivil. Nakonec (9) pak Bonifác slavně definuje článek víry, že každý člověk, jenž chce spasen býti, musí býti podroben papeži.*“¹⁶⁵ Tady se odkazuje na svoji práci „*Unam Sanctam des Papstes Bonificius VIII.*“ V poslední části se věnuje různým problematickým naukám,

¹⁶² Hlídka 1897, s. 113.

¹⁶³ Tamtéž, s. 268.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 420.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 424.

kteřé vznikali ve snaze nějakým způsobem vyložit vztah církve a státu, ale také i vztah církve a majetku.

František Ehrmann končí svoje pojednání s podivem nad tím, že za časů 14. a 15. století nevypukly bouře, které by způsobili rozkol církve i státu. Celou tuto práci také chápal jako přípravu na podobné pojednání o novém věku, které ale již nenapsal. Zřejmě také proto, že měl velmi mnoho povinností a aktivit, jak jsme se zmiňovali, což mu pravděpodobně znemožnilo dostat se k pokračování této práce.

V časopise „Hlídka“ vyšla také práce „*Podle kterého zákona byl Hus upálen*“. Do oboru historických prací je snad možné zařadit také nekrolog Františka kardinála Bauera, který zemřel ve čtvrtek 25. listopadu. 1915, uveřejněný v „ČKD“ roku 1916. Velmi pozitivně se v něm vyjadřoval o kardinálově životě. Popsal, jak se zasloužil o budování charitativního a sociálního díla, že podporoval katolické spolky a pracoval pro dobro národa. A že když byl 3. září 1882 vysvěcen na biskupa pro brněnskou diecézi, prohlásil: „*Chci kráčet ve šlépějích sv. Cyrila a Metoděje!*“ Tomuto heslu zůstal celý život věrný. Ve svém nekrologu všechny ujistil: „*A proto na tomto místě spokojujeme se jenom ještě poznámkou kněze, jež téměř dvacet let v jeho blízkosti dlel. Ujišťujeť kněz tento, že kardinál Bauer žil zrovna svatě, při každém podniku maje na paměti, ač nepozorovaně myšlenku: ‚Nebude-li mi tím ztrpčena hodinka smrti?‘ a před každým důležitým krokem přijímaje svátost pokání.*“¹⁶⁶ Takto krásně psal o panu kardinálovi. Dále pokračoval také tím, co vše si pan kardinál přál, kde přímo cituje z jeho závěti. Tam v první řadě prosí o odpuštění, ty které nějakým způsobem urazil, kterým způsobil pohoršení či křivdu. Také píše, jak chce mít vystrojený pohřeb a kde má být jeho tělo uloženo.¹⁶⁷ Pan kardinál Bauer ocenil ve své poslední vůli i služby Františka Ehrmanna: „*Svému kanovníku a latere, prelátu Dr. Frant. Ehrmannovi, jenž mi celým srdcem byl oddán a neocenitelných zásluh jak o mne, tak i o diecézy brněnskou a arcidiecézi olomouckou si získal, odkazují na důkaz uznalosti a díků...*“¹⁶⁸ Celý článek svědčí o vzájemném přátelském vztahu mezi Ehrmannem a panem kardinálem.

¹⁶⁶ *Časopis katolického duchovenstva*, 1916 s. 142.

¹⁶⁷ *Tamtéž*, s. 139-144.

¹⁶⁸ *Tamtéž*, s. 144.

Literární kritiky

Ehrmann uveřejňoval svoje kritiky v časopise „Hlídka.“ V několika ročnících tohoto časopisu se jeho pojednání objevovala. Z toho množství můžeme několik zmínit. Například v ročníku 1897 na straně 830 podává kritiku stati „*Les Moraves*“ z díla „*L'Europe et le Saint Liege a l'epoqu carolingienne*“ od Arthura Lapotre S. J. Na devíti stranách detailně a velmi důkladně rozebírá část autorovy práce věnující se Slovanům. Zmiňuje se o svatých Cyrilu a Metodějovi o důvodech jejich příchodu, jejich přípravách a také zmiňuje problémy s uskutečněním záměrů obou bratrů. Vše pojednává s velkou znalostí daného tématu, jak vyplývá z této Ehrmannovi kritiky.¹⁶⁹

Ve 24. ročníku časopisu „Hlídka“ píše recenzi na dílo Henryho Thomase Buckleho¹⁷⁰ „*Dějiny vzdělanosti v Anglii*“. Stavěl se kriticky proti reklamě, kterou na toto dílo vydal časopis „Rozhledy“. Tam píše, že pro nás, pro náš národ a jeho tehdejší život nemůže být poučnější knihy. Dává prý zrcadlo, v němž se zhlíží v celé hloubce duše národa.¹⁷¹ Ehrmann, když vypsál chvalořeč na Buckleho dílo z časopisu „Rozhledy“, pokračuje v jeho důkladném rozboru, kde vykládá stanoviska, z kterých autor vychází a rozebírá, kde se mýlil a udává důvody svých tvrzení. Ocitoval bych, jak celkově hodnotí přístup Buckleho: „*Hlavní vada jeho filosofie dějin jest, že si nedostatečně povšiml předmětu, kterým se obíral. Dějiny člověčenstva mají za předmět jeho skutky (události dějinné). Chceme-li tedy o dějinách člověčenstva dobře souditi, jest nám netoliko události samy o sobě pozorovati, nýbrž také důkladně si povšimnouti člověka, který je vykonal a účelu, proč je vykonal. Buckle však události dějinné postavil na roveň zjevům přírodním; a jako přírodozpytec zjevy přírody nerozumné jen samy o sobě pozoruje a patrně vidí, kterak se nezbytně řídí nezměnitelnými zákony, tak Buckle události dějinné také jen samy o sobě pozoroval, nedbaje toho, že člověk, jest tvor rozumný, svobodnou*

¹⁶⁹ *Hlídka*, 1897, s. 830-839.

¹⁷⁰ Henry Thomas Buckle (24. listopad 1821 – 29. květen 1862), byl anglický sociolog a historik. https://cs.wikipedia.org/wiki/Henry_Thomas_Buckle, (citováno 10. ledna 2017).

¹⁷¹ *Hlídka*, 1897, s. 367.

vůli nadaný, jenž mohl a nemusil jednati, jak právě jednal.“¹⁷² Jeho práci oproti časopisu „Rozhledy“ Ehrmann nedoporučil širším čtenářským kruhům.¹⁷³

Další Ehrmannova kritika vyšla v časopise „Hlídká“ v ročníku 1898: „Dobyl-li sobě císař Josef II. tím, že zrušil nevolnictví nesmrtelné zásluhy o stav rolnický?“¹⁷⁴ rozebírá kriticky knihu od Dr. Ignathze Beidtele „*Geschichte der österreichischen Stadtverwoltung*“. Kritiku začíná několika údaji ze života Dr. Ignathze Beidtele,¹⁷⁵ který se domníval, že si císař Josef II. nezjednal právě nesmrtelnost svými zásluhami pro rolníky a uvádí Beidtelovy důvody pro toto tvrzení. Tyto důvody stanovuje na základě rozebrání podmínek patentu o zrušení nevolnictví z 15. ledna 1782: „*Než ze slov zákona vidíme patrně, že zrušením nevolnictva vlastně jenom rolníci nabyli práva oženit se, kdy chtějí, z panství se odstěhovat, kdy chtějí, dítky dáti na umění či řemeslo, jaké chtějí, a že služby, které na pánských dvorech podle potřeby a za stravu i mzdu konávali, byly velmi omezeny.*“¹⁷⁶ Tento patent potvrdil všechny závazky setrvávající na rolnických statcích a nepřinesl rolníkům peněžní výhody, které by jim byli nejvítanější. Také stále byli zavázáni ke všem bývalým panským dávkám a odvodům pro armádu. V roce 1784 se vytvořila ve Vídni myšlenka ke katastrofování všech pozemků v říšských zemích.

Překladatelská činnost

Mezi jeho bohatou literární činností patřilo také překládání. Z jeho překladů uvedme jen dva, tedy ty nejvýznamnější. Prvním je překlad Auerova „*Obrázkového života svatých pro školu a dům*“.¹⁷⁷ Tuto knihu nejen přeložil, ale doplnil ji i českými svěťci. Má vždy takovou strukturu, že na jedné stránce je obrázek svatého, pod nímž a také na druhé straně se nachází stručný životopis, a v závěru je připojeno poučení a modlitba.¹⁷⁸ Je to kniha použitelná i dnes, pro seznámení se s životem toho

¹⁷² *Hlídká*, 1987, s. 369.

¹⁷³ *Tamtéž*, s. 370. <http://www.cmtf.upol.cz/menu/struktura-cmtf/katedry/katedra-systematicke-teologie/menu/depositum-cmtf/hlidka/>. (staženo 10. prosince 2016).

¹⁷⁴ *Hlídká* 1898, ročník č. 15, s. 45-48.

¹⁷⁵ Dr. Ignát Beidtel se narodil ve Starém Dvorce na Moravě roku 1783. Vyučoval mezi léty 1807-1816 dějiny na univerzitě v Olomouci. Roku 1824 byl rada apelačního soudu v Brně. Zemřel 1865. Srov. *Hlídká* 1898, ročník č. 15, s. 45.

¹⁷⁶ *Tamtéž*, s. 46.

¹⁷⁷ Vydáno v Mnichově r. 1892; 2 vyd. Olomouc 1912.

¹⁷⁸ Toto dílo si autor pamatuje ze svého dětství, kdy bylo v podobě takových sešitů na každý měsíc se zajímavými obrázky.

či onoho světce. Druhým významným počinem v překladatelské činnosti je překlad stati „Les Moraves“ z knihy A. Lapotre S. J., ke které napsal také recenzi, a kterou jsme se již zabývali výše.

4 Úmrtí Františka Ehrmanna a jeho odkaz

Z množství výše uvedených aktivit asi nikoho nepřekvapí Ehrmannova celková vyčerpanost. Byl přepracovaný a stále častěji nemocný, což se výrazně projevilo i po smrti kardinála Bauera. Lékaři konstatovali rakovinu žaludku a jater a doporučili operaci, které se František Ehrmann v říjnu 1917 podrobil ve Vídni. Po operaci se již ale Ehrmann nezotavil a byl upoután na lůžko. Poslední čtyři měsíce svého života ve velkých bolestech jen nenaříkal, ale držel v ruce dřevěný křížek po biskupu Bauerovi a tiše se modlil. V takovémto stavu již nemohl sloužit mši svatou, a tak 21. prosince 1917 požádal konsistoř o dovolení, aby v jeho rezidenci mohl sloužit kněz mši svatou a on, aby mohl přijímat sám eucharistii.¹⁷⁹ Byl při plném vědomí vlastně až do smrti. Zemřel, zaopatřen svátostmi, 11. února 1918 v 9 hod. 30 minut ve své rezidenci v Kanovnické ulici.¹⁸⁰

Zprávu o jeho smrti přinesl „Našinec“ hned na první stránce, ještě před zprávami z bojiště a z politiky. Jeho tělo bylo vystaveno k uctění v kanovnické rezidenci. Rozloučilo se s ním mnoho lidí. V archivní složce kapituly je velmi mnoho kondolencí jak od jednotlivců, tak i od různých spolků.¹⁸¹

Obřady v Olomouci vykonal 14. února Lev kardinál Skrbenský. Po nich byla rakev odvezena do Veverské Bítýšky, kde si zemřelý přál být pohřben. Tam byla v místním kostele vystavena a přicházely k ní stovky lidí z celého okolí. 16. února vykonal olomoucký pomocný biskup Dr. Karel Wisnar obřady a pochoval Františka Ehrmanna na čestném místě bítýšského hřbitova.¹⁸² Hrob poskytl zdarma místní farní úřad. Requiem ve Veverské Bítýšce sloužil jeho dlouholetý spolupracovník prelát Josef Pospíšil.¹⁸³

¹⁷⁹ ZAOpO, MCO, kart. 1146, 21. 12. 1917.

¹⁸⁰ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 28.

¹⁸¹ ZAOpO, MCO, kart. 1146.

¹⁸² *Tamtéž*, kart. 1230.

¹⁸³ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 28.

Rozloučení v Olomouci i pohřbu se zúčastnily tisíce lidí. Byli přítomni zástupci státní správy, všech spolků a organizací a mnozí z těch, kterým Ehrmann za svého života pomohl. Vypracovali seznam 95 jmen významných lidí, kteří měli přijet.¹⁸⁴ Na pohřeb mecenáše české koleje v Římě, přijel dokonce i její vícerektor Dvořák.¹⁸⁵ Olomoucké metropolitní kapitule přišlo mnoho soustrastných telegramů od lidí z moravských, českých i rakouských zemí. Mezi jinými brněnský biskup Norbert Klein, královská stoliční kapitula v Brně, pražský arcibiskup Pavel Huyn, opat Metoděj Zavoral a mnozí další. Kondolenci poslal i Dr. Vančura, jenž byl ministerským radou, a který byl přítel a spolužák Ehrmanna. Píše tam, že mu rád pomohl v úředních záležitostech, když bylo třeba.¹⁸⁶

Závěť Františka Ehrmanna

Ehrmannova šlechtnost se prokázala i v závěti, kterou sepsal 6. února 1918. Jako svědci byli přítomni - František Spurný, Josef Kraft, František Novák a notář Isidor Wostrý. Ehrmann stanovil, že chce být pohřben v hrobě své matky ve Veverské Bítýšce. Dále vypisuje svůj majetek, kterým byly dvě životní pojistky na 20 tisíc korun a na 10 tisíc korun. Také měl 15 akcií Agrární banky, 40 akcií Ferra a 69 losů Červeného kříže a 30 akcií dráhy Frýdlant. Vlastnil statek v Bušíně a půjčil 20 tisíc na stavbu kostela v Úřední čtvrti v Olomouci. Od metropolitní kapituly v Olomouci čekal 35 tisíc v hotovosti.

Věnoval 10 tisíc českému sirotčímu spolku na péči o křesťanskou výchovu sirotků, které jsou jim svěřeni. Svě sestře Marii Klimešové odkázal 15 tisíc. Dále odkázal obvyklou částku na mešní nadaci v olomoucké katedrále. Ze statku v Bušíně dal 20 tisíc na pomník pana arcibiskupa Františka kardinála Bauera, ale s tou podmínkou, že pomník bude zřízen podle jeho plánů. Pokud ten pomník nebude realizován, přál si zřízení alespoň nějakého kulturního pomníku na počest kardinálovu. Také odkázal přiměřený obnos na mešní nadaci pro kostel v rodné obci, kde měla být sloužena mše svatá za něho a celou rodinu Ehrmannovu a Dvořákovu. Olomoucké společnosti sv. Cyrila a Metoděje odkázal 3 tisíce korun.

¹⁸⁴ ZAOpO, MCO, kart. 1230.

¹⁸⁵ *Tamtéž.*

¹⁸⁶ ZAOpO, MCO, kart. 1230, datum dopisu 15. února 1918.

Ostatní, co zbylo, zanechal manželům Františkovi a Amálii Táborských. Takto rozdělil Ehrmann celé své jmění.¹⁸⁷

Mešní nadace Františka Ehrmanna

František Ehrmann ve své závěti zařídil mešní nadaci při metropolitním chrámu svatého Václava v Olomouci, které dal obnos 5000 K a 23. února 1918 byli tyto peníze uloženy s úrokem 5% notářem Isidorem Wostrým.¹⁸⁸ Zároveň byla zakoupena rakouská válečná půjčka na 5400 s úroky za 4944 K, zbytek byl uložen v Olomoucké spořitelně. Válečná půjčka na 5400 byla koncem roku 1920 upsána na IV. československou státní půjčku, čímž nadace náhradou za válečnou půjčku nabyla 5% státní půjčky. Tato nadace byla poprvé realizována v pondělí 11. února 1923, kdy byla v choru sloužena mše svatá.¹⁸⁹ Byly rozděleny nadační peníze, tedy částka 424,90 Kč.¹⁹⁰ Zbytek peněz byl stále na účtu u Moravsko-slovenské banky v Olomouci, který spravoval za metropolitní kapitulu kanovník Josef Vyvlečka.¹⁹¹ Roku 1928 přešla správa nadace pod kapitulního děkana Jana Kubíčka. Když bylo jmění nadace zajištěno státními úpisy a vkladní knížka byla přijata v pokladně metropolitního kostela, tak se metropolitní kapitula zavázala, že bude konat ročně povinnosti z ní vyplývající. Stanovili, že se bude v den úmrtí, tedy 11. února, sloužit zpívané rekviem s chorálním zpěvem a recitováním *Libera*, ale bez asistence a bez varhan.¹⁹²

¹⁸⁷ ZAOpO, MCO, kart. 1146, sig. 19/8, dne 6. února 1918.

¹⁸⁸ ZAOpO, MCO, kart. 1230, sig. 34/7, dne 10. května 1918.

¹⁸⁹ ZAOpO, MCO, kart. 1230, sig. 34/7, dne 6. února 1923.

¹⁹⁰ Peníze byly rozděleny takto: kanovníkům se dalo 159,60 Kč; vikářům 63,84 Kč; officianti 25Kč; kustod 10 Kč; sacrista maior 7,60 Kč; sacrista minor 6,80 Kč; asistenti 18,40; kostel 31,16 Kč; klerici 13,20 Kč; choralisté 48 Kč; ředitel kůru 10 Kč; varhaník 10,40 Kč; kostelníci 8 Kč; zvoník 5,52Kč; ZAOpO, MCO, kart. 1230, sig. 34/7, dne 6. února 1923.

¹⁹¹ ZAOpO, MCO, kart. 1230, sig. 34/7, dne 25. ledna 1926.

¹⁹² ZAOpO, MCO, kart. 1230, sig. 34/7, dne 31. května 1928.

Závěr

Ve své práci jsem se snažil zachytit co nejlépe osobu Dr. Františka Ehrmanna, katolického kněze, věrného sekretáře arcibiskupa Františka kardinála Bauera, s nímž je neodmyslitelně spojen jeho život. Vyrůstal ve Veverské Bítýšce. Už od dětství prokazoval velké nadání a tak byl přijat bez problémů na gymnázium a do brněnského alumnátu, kde byl ještě znát vliv dřívějšího ředitele patera Františka Sušila. Pro svůj dobrý prospěch během studia byl vybrán k dalšímu prohloubení znalostí do Vídně, do Frintanea. Zde se mohla dále formovat jeho osobnost. Jeho dobrý prospěch mu potom mohl pomoci, aby lépe pracoval na vinici Páně, pro větší prospěch nesmrtelných duší.

Když se tedy vrátil z Vídně, byl biskupem Františkem Bauerem pověřen, aby vykonával úřad prefekta a poté si ho vybral jako svého sekretáře. Mohli bychom říci, že to byl takový zlom v jeho životě, protože od té doby tuto svoji službu sekretáře vykonával až do smrti pana biskupa. Abych osvětlil více osobu Dr. Františka Ehrmanna, věnoval jsem dost místa ukázkám z jeho děl. Jsou to velmi zajímavé práce. Bezpochyby práce své doby, dnes bychom řekli, že jsou již v mnohém překonané, ale přece mají i nám co říci. Jednak jsou svědectvím o té době, svědectvím o tom, jak se přemýšlelo, co se řešilo, jednoduše co pro lidi bylo tehdy důležité. V tomto je studium každé takové práce vždy přínosné a velmi zajímavé.

U děl Františka Ehrmanna nemůže být o zajímavosti a přínosnosti pochyb. Například dílo, které je v této práci rozebrané, dílo „Mravouka Kristova a Senekova“, je opravdu pozoruhodné a přínosné. Je v něm plno rozjímání jednak o pokoře, o modlitbě, o pravé lásce k sobě a k bližním atd. Abychom si alespoň jednu myšlenku přiblížili: „*Podle nauky křesťanské každý z nás musí uznati ve člověku každém obraz Boží, který jest nám rovný přirozeností, původem, účastí na výkupných zásluhách Kristových i účelem posledním.*“¹⁹³ I v dnešní době je toto stále aktuální, možná ještě více, než za dob autorových. Možná si řekneme, že to není nic originálního, ale některé pravdy je třeba slyšet stále dokola, abychom je mohli vstřebat, přijmout je za vlastní a třeba je i trochu více pochopili.

¹⁹³ Hlídka, 19, *Mravouka Kristova a Senekova*, s. 259.

Pan prelát František Ehrmann nám může být v ledačems vzorem. Hlavně snad nejvíce svou pracovitostí. On pracoval od rána do večera. Denně už před pátou celebroidal mši svatou, modlil se breviář a potom pracoval až pozdě do noci. Jinak si snad nejde ani představit, že by celé to množství aktivit co měl, zvládl. Jeho nejčastější úsloví bylo „*honem, honem*“. Když byl v Olomouci hrabě Peccini, který přivezl od papeže kardinálské odznaky pro Bauera, Ehrmann jej doprovázel. A také při jeho návštěvě užíval svého oblíbeného úsloví „*honem, honem*“. Když to říkal už poněkolidáté, nechal si hrabě Peccini toto úsloví přeložit a velmi se tomu smál. Následně když byl Ehrmann na audienci u papeže Pia X., mohl toto své úsloví dokonce v češtině zaslechnout přímo z úst Kristova náměstka. Hrabě Peccini totiž příhodu z Olomouce vyprávěl papeži Piu X., kterému se to tak zalíbilo, že si Ehrmannovo úsloví zapamatoval a často je používal.¹⁹⁴

Ovšem na celé Ehrmannově činnosti bylo nejlepší to, že nic nedělal pro sebe. Vše bylo k větší cti a slávě Boží a oslavě jeho církve. A tak díky tomu dobře obstojí, soudíme-li jej slovy jeho vlastního kázání, které pronesl 3. listopadu (rok neveden):

„Kdybychom tedy sebedpilněji pracovali, dnem i nocí se pachtili, ale práce nebyly by záslužny pro život věčný, jsme přece před Pánem a Stvořitelem svým lenoši.“¹⁹⁵

¹⁹⁴ ZAOpO BZ in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 29.

¹⁹⁵ *Tamtéž.*

Anotace

Jméno a příjmení autora: Jaroslav Laštovička

Název práce: Osobnost Františka Ehrmanna

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jonová, Th.D.

Počet stran: 64

Diplomová práce představuje osobnost kněze Dr. Františka Ehrmanna, který byl sekretářem Františka kardinála Bauera. Ve své práci se snažím zachytit životní osud jmenovaného kněze. Vycházím především z dostupných materiálů, zvláště archivních, dobového tisku a příslušné literatury.

Seznam zkratk

AO	Fond Arcibiskupství Olomouc
BZ	Fond Bohumil Zlámal
ČKD	Časopis katolického duchovenstva
DABB	Diecézní archiv biskupství brněnského
FE	Fond František Ehrmann
MCO	Fond Metropolitní kapitula v Olomouci
ZAOpO	Zemský archiv Opava, pobočka Olomouc
NAP	Národní archiv Praha
APA	Archiv pražského arcibiskupství
FS	Fond František Šnopek
KDL	Fond Karel Dostál-Lutinov

Seznam pramenů a literatury

Prameny archivní

Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc

Fond Arcibiskupství Olomouc

Fond Bohumil Zlámal

Fond Karel Dostál-Lutinov

Fond František Ehrmann

Fond František Snopek

Fond Metropolitní kapitula Olomouc

Diecézní archiv Biskupství brněnského Rajhrad

Fond Osobní složka Dr. Františka Ehrmanna

Národní archiv Praha Fond Archiv pražského arcibiskupství

Moravský zemský archiv Brno

Matriky Veverské Bítýšky

Seznam periodik

Hlídka

Museum

Našinec

Cyrill

Časopis katolického duchovenstva

Internetové odkazy

<http://actapublica.eu/matriky/brno/prohlizec/>

<http://cyril.psalterium.cz/?a=3&ListRocnik=1898>.

<http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=16737> (staženo 20. 4. 2016).

<http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=3537> (staženo 19. 4. 2016).

<http://depositum.cz/knihovny/ckd/strom.clanek.php?clanek=8358> (2017)

http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=189
(staženo 5. 3. 2016).

<http://choryne.farnost.cz/klasterold.html>

<http://www.obecveverskabityska.cz/prameny/html/d017/d017.html>

<http://www.obecveverskabityska.cz/page.php?section=historie&show=historie>.
(staženo 4. 5. 2016).

https://books.google.cz/books?id=pjecuT13q4C&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ViewAPI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false. (staženo 3. 4. 2016)

https://cs.wikipedia.org/wiki/Henry_Thomas_Buckle.

Seznam literatury

BĚLINA, Pavel; FUČÍK, Josef. *Válka 1866*, Praha: Litomyšl: Havran; Paseka, 2005.

BRYCHTA, Milan; LOUTOCKÝ, Evžen: *Cholerový hřbitov – místo historie naší obce*, Ozvěna – občasník mikroregionu Veverčí, Okrašlovací spolek Veverská Bítýška, č. 2, roč. I., říjen 2000. citováno z: <http://www.obecveverskabityska.cz/prameny/html/d017/d017.html>.

BUBEN, Milan a POKORNÝ, Pavel R. *Encyklopedie českých a moravských pomocných (světících) biskupů: (se supplementem sídelních biskupů)*, heslo *František Saleský Bauer*, 1. vyd. Praha: Libri, 2014, s. 17–19.

CINEK, František, *Arcibiskup Dr. Antonín Cyril Stojan – Život a dílo*, Lidové knihkupectví v Olomouci, 1933.

EHRMANN, František, *Ordo ad recipiendum processionaliter Episcopum ordinarium. Ordo ad visitandas Parochias*, Papežská knihtiskárna benediktinů Rajhradských, Brno 1902.

EICHLER, Karel: *Paměti panství Veverského*, nákladem vlastním: Brno 1891.

FARRUGIA, Edward. G., *Encyklopedický slovník křesťanského Východu*, kolektiv autorůRefugiu Velehrad-Roma s.r.o., Olomouc 2010.

FROCLOVÁ, Věra (ed.), *František Sušil (1804-1868) – Odkaz a inspirace*, Sborník příspěvků z konference pořádané Městem Rousínov ve spolupráci s Etnologickým ústavem Akademie věd České republiky, Grafické podniky Kusák s.r.o., Rousínov 2004, s. 30.

GOLDENITS, Walter, *Das höhere Priester-Bildungsinstitut für Weltpriester zum hl. Augustin in Wien*, Wien, 1969.

HALAS, František X., *Fenomén Vatikán*, 2. rozšířené vydání, CDK: Brno, 2013.

Heslo Ehrmann, Frant. in. PODLAHA, Antonín: *Český slovník bohovědný III. díl, heslo Ehrmann*, Praha 1926, s. 729.

HRUDIČKA, Alois, *Topografie diecese brněnské*, Papežská knihtiskárna benediktinů Rajhradských, Brno 1908.

CHAROUZ, Jindřich Zdeněk, *Brněnský alumnát: výchova a vzdělávání duchovenstva v Brně v letech 1807–1950: vydáno ke 200. výročí založení Biskupského alumnátu v Brně*, Brno: Biskupství brněnské, 2007.

JANALÍK, Jiří, *Christologie Františka Sušila v jeho poznámkách k Lukášovu evangeliu*, Olomouc: 2015, diplomová práce, Universita Palackého v Olomouci, Cyrilometodějská teologická fakulta, Katedra systematické Teologie.

JEDLIČKA, Otakar, *Boje v Čechách a na Moravě za války roku 1866 – díl III*, Pardubice, 1883.

JONOVÁ, Jitka, *Kapitoly ze života Lva Skrbenského z Hříště pohledem Svatého stolce*, Uherské Hradiště, 2013.

JONOVÁ, Jitka, *Studium moravských alumnů v Římě ve vztahu k papežské koleji Nepomucenum v první polovině 20. století*, in Parma, T. (ed.), *Česká kolej v Římě*, Karmelitánské nakladatelství: Kostelní Vydří 2014, s. 201.

JONOVÁ, Jitka, *Theodor Kohn (1845-1915): Kniže-arcibiskup olomoucký, titulární arcibiskup pelusijský*, Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015.

JONOVÁ, Jitka, *Úcta k eucharistii mimo mši, Eucharistické kongresy*, Historická společnost Starý Velehrad: Uherské Hradiště, 2015.

KUČA, Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku – VIII. díl, heslo Veverská Bitýška: V-Ž*, Libri, Praha 2011, s. 252-257.

LAURIN, František, *O bezženství a manželství duchovních*, ČKD, 1879/2, s. 137-139.

OHAREK, Václav, *Vlastivěda moravská, II. mistopis, Tišnovský okres*, Akciové moravské knihtiskárny, Brno 1923.

Ordo ad recipiendum proceSSIONaliter Episcopum ordinarium. Ordo ad visitandas Parochias, Brno 1902.

PARMA, Tomáš, *Zakladatelská postava Františka Zapletala (1861-1935), prvního vicerektora koleje*, in Týž (ed.), *Česká kolej v Římě*, Karmelitánské nakladatelství: Kostelní Vydří 2014, s. 202.

POLC, Jaroslav V., *Svaté roky (1300-1983)*, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999.

SEJBAL, Jiří, *Základy peněžního vývoje*, 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 1997.

ŠPIDLÍK, Tomáš, *Prameny světla*, Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2005.

VEVERSKÝ, František, *Zapějme si! Sbírnka písní slovanských pro jeden i dva hlasy*, Papežská knihtiskárna benediktinů Rajhradských, Brno 1898.

ZEMEK, Metoděj, *Posloupnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu II. 1658-1944*, Olomouc, nedatovaný strojopis.

ZLÁMAL, Bohumil, *Die Translation des Erzbischofs Kardinal Skrbensky von Prag nach Olmütz im Jahre 1916*, Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien, bd. 5, 1978, s. 243.

ZOBÁČKOVÁ, Andrea, *Sušilova družina a její korespondence v archivním fondu benediktini Rajhrad*, in FROCLOVÁ, Věra (ed.), *František Sušil (1804-1868) – Odkaz a inspirace*, Sborník příspěvků z konference pořádané Městem Rousínov ve spolupráci s Etnologickým ústavem Akademie věd České republiky, Grafické podniky Kusák s.r.o., Rousínov 2004, s. 40.

Přehled životních dat Františka Ehrmanna

5. 5. 1860	Narození ve Veverské Bytýšce
1886	Nastoupil do alumnátu v Brně
27. 6. 1890	Kněžské svěcení Brno přijal z rukou Františka Bauera
1892- 1895	Studium ve Frintaneu
22. 6. 1895	Promován doktorem teologie ve Vídni
1986	Jmenován sekretářem biskupa Františka S. Bauera
1896-1898	Prefekt chlapeckého semináře v Brně
1905	Kanovník Olomoucké metropolitní kapituly
1915	Jmenován infulovaným prelátem Olomoucké metropolitní kapituly
1915	Zemřel František kardinál Bauer, jehož byl po celou dobu sekretářem
11. 2. 1918	Zemřel v Olomouci
16. 2. 1918	Pohřben ve Veverské Bitýšce

Seznam příloh

Příloha: č. 1, Příloha: č. 1, fotografie z indexu z Frintanea, ACO kt. 2404, děkuji za laskavé zapůjčení archivního materiálu od Dr. Jitky Jonové.

Příloha: č. 2, fotografie Františka Ehrmanna, ZAOpO BZ, in. č. 134. JANŠTA, *ThDr. František Ehrmann*, s. 30.

Příloha: č. 3, Ustanovení sekretářem konsistoře – DABB FE.

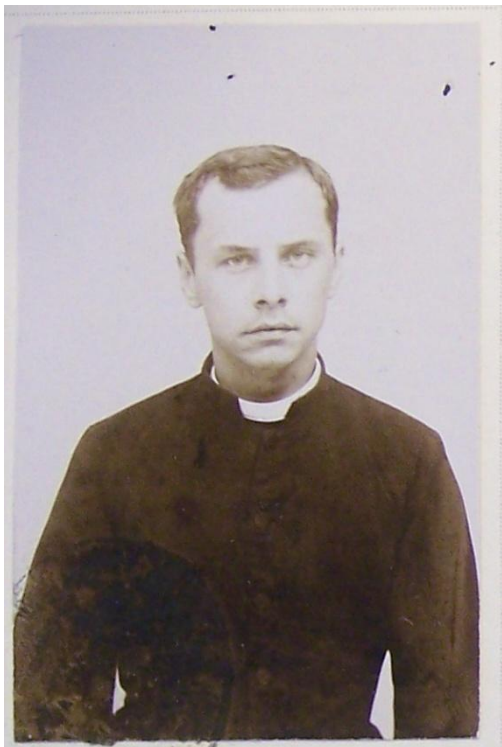
Příloha: č. 4, Maturitní vysvědčení ZAOpO FS, inv. č. 87.

Příloha: č. 5, Vysvědčení z alumnátu, ZAOpO EF, inv. č. 1407.

Příloha č. 6, Zpráva o hospodaření ze semináře v Kroměříži ZAOpO FS, inv. č.87.

Příloha: č 7, Umrtní oznámení DABB FE.

Příloha: č. 1, fotografie z indexu z Frintanea (10. října 1892)

Příloha: č. 2, fotografie Františka Ehrmanna

čís. 775

Jávám nejdůstojnějši své konsistoři na vědomost,
že jsem vp. p. Františka Chmanna, zbaviv jej
místa praefekta bisk. pachol. semináře, biskupským
ceremoniářem a sekretářem ustanovil a jemu práce
sekretáře bisk. konsistoře přebíral, s vyvátím,
aby dnem 1. srpna t.r. úřad svůj nastoupil.

J biskupského Ordinariátu v Jene dne 28. července 1878.
+ František Salešij,
biskup.

Nejdůstojnějši biskupské konsistoři

Jeně.

Příloha: č. 4, Vysvědčení z alumnátu.

Lecturis Salutem.

Presentibus hinc literis testor, *Hon. Dom. Hermann Crandewium,*
Morav. Universit. Dybliticae, diocesis Brunensis alumnum,

in Caesareo Regio ae Episcopali Instituto theologico Brunensi praescriptum Studiorum theologicorum cursum absolvisse, et in examiniibus publicis in sequentes classes relatum esse, et quidem

Ex studiis ordinariis	Prælectiones excepit	In profectus meruit classium	Mores exhibuit legibus instituti
Anno 1884. Ex theologia fundamental- I. Sem. II. Sem. — archaeologia biblica — lingua hebraica I. Sem. II. Sem. — exegesi V. F. — introductione in libros V. F. — pedagogica	<i>diligen- tissime</i>	<i>eminentem eminentem eminentem eminentem eminentem</i>	<i>ad prime conformes</i>
Anno 1885. Ex theologia dogmatica I. Sem. II. Sem. — hermeneutica biblica — exegesi N. F. — introductione in libros N. F. — methodica schol. pop.	<i>diligen- tissime</i>	<i>eminentem eminentem eminentem eminentem</i>	<i>ad prime conformes</i>
Anno 1886. Ex historia ecclesiastica I. Sem. II. Sem. — — morali I. Sem. II. Sem. — catechetica, P. I.	<i>diligen- tissime</i>	<i>eminentem eminentem eminentem eminentem</i>	<i>ad prime conformes</i>
Anno 1887. Ex theologia pastorali I. Sem. II. Sem. — jure ecclesiastico I. Sem. II. Sem. — catechetica, P. II.	<i>diligen- tissime</i>	<i>eminentem eminentem eminentem eminentem</i>	<i>ad prime conformes</i>
Ex studiis extraordinariis. Anno 1886. Ex lingua chaldaica — syriaca — arabica	<i>— — diligentissime</i>	<i>— — eminentem</i>	<i>ad prime conformes</i>

In quorum fidem has ei manu mea subscriptas et instituti theologici sigillo munitus dedi

Bruno, die 23. mensis Julii anni 1890.
Johannes Heibich
Canonicius episcopalis.

Lásce a Milosti
vojvodů nejvyšší pane, pane.

Ku pokladu Lásce a Milosti dovozy si ustatné následující
správu podati.

ad. I. Roku 1911 obdržáno bylo pro ka. seminář v Kroměříži

1577. agrární a průmyslové baue v Kroměříži	K. 5000.—
378. ústřední baue českých spřítelek v Brně	, 5.000.—
578. agrární a průmyslové baue v Kroměříži	, 6.000.—
<u>Dobromacly kor. 16.000.—</u>	

v roku 1912. obdržáno bylo pro seminář

agrární a průmyslové baue v Kroměříži 287.	K. 5000.—
--	-----------

Další odvod v r. 1912 pro seminář nebyl žádný, poněvadž
z příjmů obhospoděných musely být zaplacené vyplatění v Kácerovské
lesa, vyměření pozemků srovnání v obvodu kor. 9730.68
Sp. s. 14730.68

V příštím roce 1913 nedal se rovněž mnoho očekávat, poněvadž
zaplacené musely být vyplatěny o vyřazení lesa, nákup stromků
srovnání a pohybovat se husle příjmy odvod v položení dřeviny do
obvodu asi K. 24500.— Služný obvod z pozemků a obvodu

DABB FE

Věrná metropolitní kapitula v Olomouci tímto podává truchlivou zprávu, že Prozřetelností Boží na věčnost povolán byl nejdůstojnější pán, pan

Dr. Frant. Ehrmann,

inf. V. prelát kustos a sakrista major při olomuckém metropolitním chrámu Páně, papežský domácí prelát, protonotář apoštolský, komtur c. k. rak. řádu Františka Josefa, J. E. rada, předsedící konsistoře, superior konventu sv. Uršuly v Olomouci, prosynodální examinator, kníž. arc. komisař chlapeckého semináře v Kroměříži, předseda apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje pro arcidiecési olomouckou, místopředseda umělecké a památkové rady pro arcidiecési olomouckou, rada biskupské konsistoře v Brně, člen c. k. české zemské školní rady pro Moravu, úřadující místopředseda Sirotěho spolku pro okres olomoucký, předseda Ligy kněží arcidiecése olomoucké, předseda Společnosti sv. Cyrila a Metoděje atd., atd.,

který v pondělí, dne 11. února 1918 o půl 10 hod. dopolední zaopatřen sv. svátostmi umírajících po častějším přijetí nejsv. Svátosti oltární v 51. roce věku svého v Pánu zesnul.

Tělesné pozůstatky zesnulého budou ve čtvrtek, dne 14. února t. r. o 9. hodině dopoledne z residence č. 3. st., č. 2. nové, Kanovnická ulice, do metropolitního chrámu Páně přeneseny, po církevních obřadech do Veverí Bytšky, okres Tišnov, převezeny a v sobotu, dne 16. února dopoledne na tavnějším hřbitově ve vlastní hrobce k poslednímu odpočinku uloženy.

V OLOMOUCI, dne 11. února 1918.

Das Getreue Metropolitan-Kapitel zu Olmütz gibt hiemit die schmerzliche Nachricht, daß es der göttlichen Vorsehung gefallen habe, den hochwürdigsten Herrn, Herrn

Dr. Franz Ehrmann,

inf. V. Prälat-Custos und Sacrista maior an der Olmützer Metropolitankirche, S. H. Hausprälat ad i. p., Komthur des k. k. österr. Franz Josef-Ordens, S. E. Rat und Konsistor-Assessor, Superior der St. Ursula-Konvents in Olmütz, Prosynodal-Examinator, f. e. Kommissär des Knabenseminar in Kremsier, Praeses des Apostolates des hl. Cyrillus & Methodius für Erzd. Olmütz, Vice-Praeses des Diöcesan-Kunstrates, Rat des bischöfl. Konsistoriums in Brünn, Mitglied des k. k. böhm. Landesschulrates f. Mähren, Vice-Praeses des Waisenvereines für den Bezirk Olmütz, Praeses Rechtsschutzvereines für den katholischen Klerus der Erzdiözese Olmütz und der Gesellschaft des hl. Cyrillus u. Methodius in Olmütz etc., etc.,

Montag, den 11. Februar 1918 um halb 10 Uhr vormittags nach Empfang der heil. Sterbesakramente und öfterer heiligen Kommunion im 51. Lebensjahre ins Jenseits abgerufen.

Die entseelte Hülle des hohen Verblichenen wird Donnerstag, den 14. Februar 1918 um 9 Uhr vormittags in der Residenz Nr. 3 alt. 2 neu, Residenzgasse, gehoben, in die Metropolitankirche übertragen und nach Abhaltung der Exequien nach Eichhorn Bittschka, Bezirk Tischnowitz, überführt und Samstag, den 16. Februar vormittags im eigenen Grabe auf dem dortigen Friedhofe beigesetzt werden.

OLMÜTZ, am 11. Februar 1918.